

SITUATION

#196

DECEMBER 2013
ÅRGÅNG 18

S T H L M

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**GRISEN, GRANEN,
LJUSEN, TOMTEN
OCH CHOKLADEN
– INNAN JUL**

**NO 'POO – REN
UTAN KEMIKALIER**

**ERIK
HAAG**

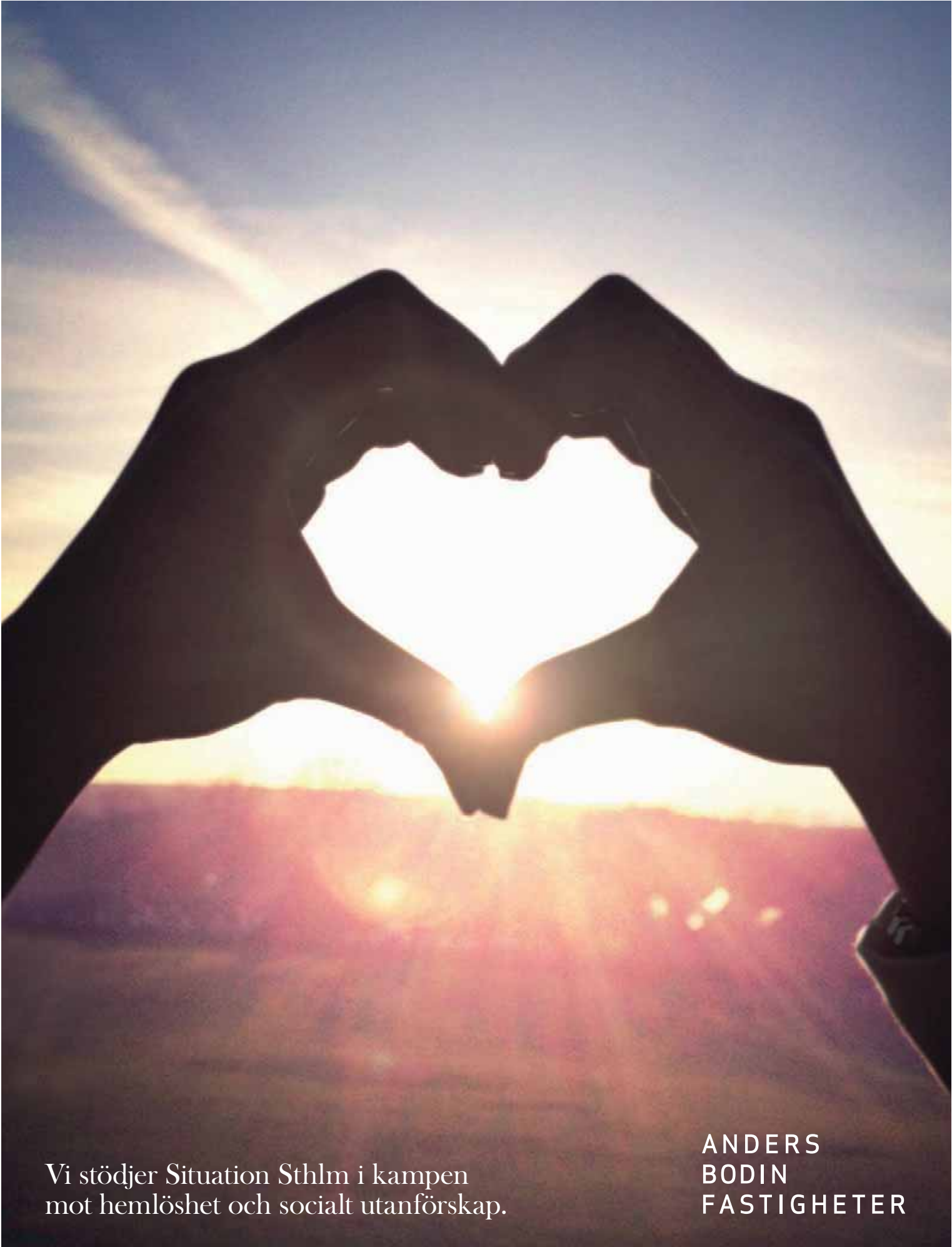
**LOVANDE
RITNINGAR**

VERONICA

"Jag har tillåtit mig att vara så poetisk och högtravande som jag vill vara"

MAGGIO

NAOMI PILGRIM CHARLIE CHRISTENSEN IMAN ALDEBE ZELDA **PREMIÄR: DRÖMMAR**

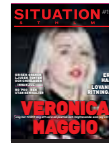

Vi stödjer Situation Sthlm i kampen
mot hemlöshet och socialt utanförskap.

ANDERS
BODIN
FASTIGHETER

DECEMBER

#196
Omslag:
Sofia
Runarsdotter

SOFIA RUNARSDOTTER

18 JAG HAR SVÅRT FÖR KÄRLEKSDUETTER. ATT HÖRA MÄNNISKOR SOM INTE KÄNNER VARANDRA SJUNGA OM HUR MYCKET DE ÄLSKAR VARANDRA

Veronica Maggio stod ut med att sjunga duett med Håkan Hellström i låten "Hela huset"

JOEL NILSSON

26 RENARNA ÄR NYA I STAN OCH HITTAR INTE SÅ BRA

Tomten "Berra" förklarar varför han håller sig borta från glöggen på julafton

MAGNUS SANDBERG

RITNINGARNA ÄR EN SAMLING AV ALLT SOM VI HAR VELAT

Arkivarie Mats Hayen om de världsunika ritningarna i Stockholms stadsarkiv

32 Trettio års gnällande

Serietecknare Charlie Christensen om Arne Anka, leda och Commando M. Pigg

34 I skydd av Stockholm

Om katastrofen kommer är staden rustad på 48 timmar. Om allt går som det ska

30 Kemiskt ren

"No 'poo"-arna rensar bort kemikalierna ur badrumsskåpet. Men håller sig rena ändå

58 Svepet

Naomi Pilgrim, vinterns böcker, tanter på film, Nina Stemme, Bechdel-test, Lars Lundström, Fotografiskas bistro, Dåtid Sthlm med mera

7 Iman Aldebe

Vill förändra världen med sina designade slöjor

8 Gata fram och tillbaka

Vilande leksaker, flaggor och ett haft barnkalas på Chaplins gränd

10 Maria Hagström

Vad koderna vi minns berättar om oss

11 Situation Waldersten

12 Relativt nyfiken

Erik Haag lyssnade på The Clash och sökte sig till kusten

42 Stolt

Fyra strängar

44 Min plats i stan

City Gross i Ulvsunda är Jacks plats

46 Premiär! Drömmar

Försäljaren Thomas Strandberg om det han en gång drömde om att bli

48 Med egna ord

Försäljarnas sidor

57 Korsord

64 Brilljant

Kallskänkan Marine Berggren i Spånga gör Sveriges näst godaste macka

66 Dåtid Sthlm

December 1999

God jul. Gott nytt år

olvtåg, från nummer 185 till nummer 196.

816 tidningssidor.

För nu har årets sista tidning, på fiberoptikens försyn, tagit sig till tryckeriets pr-pressdator där nere i mörka Småland så den kan börja göra uttryckplåtar till årets sista 68 sidor.

Det är säkert ett tecken på stigande ålder, men jag tycker att det blir kortare och kortare tidsintervall mellan de här ledartexterna där jag nämner december månad och årets slut och i någon mån blickar tillbaka på den tid som gått sedan jag skrev en liknande ledare senast.

Det är inte varje decembernummer vi skriver någonting om julen. Det brukar ju inte direkt råda brist på

den typen av material just den här årstiden. Men nu hade vi en egen och intressant idé – att beskriva existensen av fem traditionella julattribut innan de blir just julattribut: granen innan den är huggen, grisen före slakt, Aladdinpralinerna på löpande bandet, stearinljusen när de stöps och tomten när han fortfarande är civil.

INGEN STAD I världen har så väl dokumenterat bygglovsansökningarna och lyckats spara dem sedan mitten av 1700-talet. Vilket gör att det på ett unikt sätt går att se hur Stockholm sakta vuxit fram, hur framtiden och stadsplanering grusats eller gått i uppfyllelse.

Nyligen utsågs Stockholms stadsarkiv till världsminne av Unesco.

På Stockholms läns museum pågår utställningen "Atombomb över Stockholm" om kalla krigets kulturarv. Och nyligen öppnades civilförsvarets anläggning Elefanten i Sollentuna för allmänheten – också den en relik från kalla krigets dagar.

Men hur ser beredskapen ut i Stockholm i dag, hur rustad är staden för en katastrof? Reporter Gerd Eriksson har tittat på det.

ARNE ANKA HAR gnällt i 30 år, mesadels på Zeke's Bar. På födelsedagskalaset på Mosebacke spelade Commando M. Pigg. David Bogerius

har pratat med upphovsmannen Charlie Christensen om detta.

Veronica Maggio kommer aldrig att bli en perfekt husmor. Tror hon själv. Men hon vet att hon kan ta hand om ett barn på turné och att hon skriver bra poplåtar. Alexandra Sundqvist tantfikade med henne i närheten av Adolf Fredriks kyrka.

Till sist – behöver du en tomte så vet vi numret.

God jul. Gott nytt år.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Det är jättekul"

Eva Fahlström

GÖR: Legitimerad psykoterapeut, handledare och social aktivist. Bor i Gamla Uppsala men har hela världen som mitt arbetsfält. **"SEDAN MER ÄN** sex år har jag handlett Situation Sthlms chefer

och personalen vid sociala verksamheten. Det är ett kreativt och kunnigt gäng! Vi jobbar bland annat med hur man kan reparera trasiga relationer. Att gå från skam till skuld till reparation till stolthet och värdighet! Sättet vi jobbar på kallas reparativ rättvisa. Det är en gräsrotsrörelse som sprider sig som en löpeld över hela världen.

Jag bor på landet. När jag ska stressa av tänder jag vedspisen i köket och drar i gång ett långkok, gärna på vilt. Sedan samlas vänner och familj i köket, äter, berättar och skarvar historierna."

Jan-Olov Gustafsson

GÖR: Är lots på Mikaelsgården, Stadsmissionen Uppsalas dagverksamhet **"JAG JOBBAR PÅ** uppdrag av våra gäster och hjälper dem med sociala frågor. Det kan vara

alltifrån att överklaga beslut från socialtjänsten till att komma in på behandlingshem eller göra en avbetalningsplan med Kronofogden. Lotsa dem vidare, kan man säga. Jag arbetar också med det praktiska på Mikaelsgården, som att sälja Situation Sthlm till försäljare i Uppsala. Det är jättekul, för jag ser att det hjälper dem.

Tidigare har jag jobbat inom socialtjänsten, men kände att arbetet utvecklades åt ett håll jag inte var nöjd med: mer tid med papper och mindre med människor. När jag utbildade mig till socionom ville jag jobba med människor, och det gör jag här."

Ulf Stolt

GÖR: Chefredaktör & ansv. utg. **"NÄR ERIK HAAG** kom fram och hälsade före intervjun var han iklädd sjuttiotalskläder – skjorta, slips, gabardinbyxor, loafers, och såg i stilen ut som min farsas

jobbarkompisar kunde göra när jag var liten.

När teamet sedan tog lunch och vi gick ner i sminkklogen – eller det rum i villan de lånade som inretts till sminkloge – och pratade var han iklädd åttiotalskläder, med hårförlängning och uppslagen krage på pikétröjan.

En detalj han berättade som inte kom med i intervjutexten var att han, när han var utbytesstudent i Texas, höll bordsbön på svenska. Och då sa något i stil med: 'Jag tror ju inte på Gud, men det gör de här människorna, så välsigna deras mat.'"

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 18 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)
Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljarblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:
• är en gatutidning
• skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
• erbjuder hemlösa människor sysselsättning
• verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:
Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör
& ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Consigliere
Jan Lindström

Art Director
Jesper Weithz

Webbredaktör
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur
Hanna Hård

Medverkande skribenter
Maria Lindén, Joel Nilsson

Medverkande
fotografer & illustratörer
Magnus Sandberg, Sofia Runarsdotter,
Kerstin Carlsson, Joel Nilsson,
Marc Femenia

För osignerat material svarar redaktionen.
Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2013

Räckvidd
142 000 läsare
(Orvesto konsument 2012:2)

Upplaga
33 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD

Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Krukmakargatan 34A
118 51 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Jugge Brandt
jugge@situationsthlm.se
08-545 953 81
Mariah Jansvik
mariah@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Insamlingskonto
90 19 19-1

Organisationsnummer
80 24 11-14 97

ANNONSERING
& PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Peter Laursen
peter@situationsthlm.se
08-545 953 96

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

441 Tryckbak 428

I huvudet på läsarna

"Fråga era försäljare och skriv sedan var i huvudstaden man äter billigt"

Skriv om någon i Uppsala

Var nyligen i Uppsala och då passade jag på att köpa en senaste Situation Sthlm av en mycket trevlig varm försäljare vid stationen, Resecentrum.

Jag undrade om han skrev något eller om någon skrivit om honom. Johan Sandberg heter han.

Han berättade att det sällan står något om Uppsala men Situation Sthlm har lovat bättring, eftersom de säljer så många tidningar där.

Vi vill gärna läsa om trevliga Johan Sandberg. Han berättade om vad det betyder för honom att sälja Situation Sthlm och slippa ligga "där uppe" och supa. Jag lovade honom att höra av mig till redaktionen och säga att vi vill läsa om honom.

BIRGITTA WIDÉN

SVAR Vi får helt enkelt göra så att vi kollar med honom om han vill visa en plats i Uppsala som betytt mycket för honom och berätta om sig och den platsen i något av de kommande numren.

Tack för tipset.

ULF STOLT, CHEFRED. &
ANSV. UTG. SITUATION STHLM

Hemlösa i kyrkan

Jag undrar bara varför inte prästerna kan låta hemlösa bo i kyrkorna på nätterna? Kyrkorna är oftast varma, finns möjlighet att tvätta sig och så vidare. Är det för att det blir "lite för trångt" eller "lite för smutsigt". Konstigt att inte Svenska Kyrkan har tänkt på det här, dom som ska vara så medmänskliga.

KING OF MUSIC

Råd till fattig lantis

Ni gör en bra tidning. Fråga era försäljare och skriv sedan var i huvudstaden man äter billigt – och pissar gratis.

FATTIG LANTIS

Klockren krönika som vanligt

Som vanligt är din krönika klockren. Sedan vill jag berömma en av era säljare som fått mej att handla tidningen i flera år nu, jag har inte missat många nummer. Han står enligt mej kanske på ett av dom svåraste ställena, utanför Östermalmshallen.

ULF FRÅN SUNDBYBERG

Ränta på åkpengarna

Med de nya Access-korten borde SL agera så att personer/passagerare skulle kunna registrera gjorda resor på sitt privata Access-konto och faktureras för dessa en gång i månaden, det vill säga resa på kredit – debitera på liknande sätt som nu sker med trängselskatterna.

Innan ovanstående förslag genomförts, bör SL ge varje kortinnehavare som har pengar på sitt konto sparränta på inestående kapital.

JAN HOLM, RÖNNINGE

Intressant Persbrandt

Bra intervju med Mikael Persbrandt i novembernumret. Du har fått honom att slappna av och säga intressanta saker, märks också på den fina tattsobilden. Tidskriften köpte jag på T-Centralen, jag gillar hur den säljs.

BJÖRN LANDSTRÖM, SKÖVDE

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34 A, 118 51 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Julklappar

Ge din personal eller kund en gåva och stöd samtidigt SITUATION STHLM

Candy
1st skål, 2st ljuslyktor
300 gram godis
Finns även i vitt och svart
Packas i giftbox
Pris: 229:-/st

Glasklart
Olja/vinägerflaskor
Karaff
Olivolja Peperonico 250ml
(Glenn Strömberg Collection)
Packas i giftbox
Pris: 359:-/st

Skål
Handmålad keramikskål med bestick. Natur, grå, blå eller grön
Packas i giftbox
Pris: 359:-/st

Gjutjärns gryta Rund
Finns även i grön och svart
3,5L som packas i giftbox
Pris: 359:-/st

**Vid beställning, ange kampanjkoderna:
Candy - Glasklart - Skål - Rund**

Twice Promotion AB Enighetsvägen 3, Bromma / Sundbyberg
Moms & frakt tillkommer
Mer info hittar ni på www.twicepr.se
Beställning kan göras på info@twicepr.se
eller 08-764 54 00

twice[®]
att inom profil & presentation

twice[®]
att inom profil & presentation

HUVUDSTAN

Jill Greenberg retuscherar och manipulerar

KONST Den amerikanska fotografen Jill Greenberg växte upp i Detroit förorter och en av hennes första modeller var hunden Plato. Efter examen från Rhode Island School of Design i Providence 1989 åkte hon till New York. I början av nittiotalet tog hon en tioveckorskurs i Photoshop.

Jill Greenbergs hårt retuscherade och manipulerade bilder har i dag bland annat synts på skivomslag, i reklam och som porträtt och reportagebilder i tidningar.

Men kanske mest uppmärksammade har hennes bilder av djuren som agerar i filmer, vilka hon porträtterat på samma sätt som filmstjärnor, blivit. Samt serien "End Times" med gråtande barn. För vilken hon kritiserades och ansågs utnyttja barn. Bildserien var en protest mot Bushadministrationen och de kristna fundamentalisternas tro på jordens undergång och helvetet.

– Därför bryr de sig inte om vare sig miljön eller framtiden, säger Jill Greenberg.

"Works 2001–2011" visas på Fotografiska 13 december till 9 februari.

ULF STOLT

© JILL GREENBERG COURTESY OF JASKI GALLERY AMSTERDAM

GERD ERIKSSON

Tomte, var god dröj

JULSERVICE Den som vill ha en äkta tomte som bär in julklapps-säcken kan ringa Taxi Stockholm.

Under halva november och hela december är 21 av deras chaufförer redo med tomteutrustning i bagageluckan. De åtar sig att tomta en halvtimme och dela ut klappar, smyga runt en knut eller helt enkelt bara komma in och önska god jul.

Kraven för att få bli taxitomte är att man är social och har ett hjärtligt skratt och ett klanderfritt förflutet. Och så ska man gilla att jobba på självaste julafton.

– De som blir taxitomtar brukar säga att är det nån dag på året de verkligen vill jobba så är det julafton. Alla är glada när de kommer, säger Karin Bergman på Taxi Stockholm.

De vanligaste kunderna är barnfamiljer och företag, och tomte-tjänsten har Taxi Stockholm haft sedan 2004. Efterfrågan ökar varje år, därför gäller det att boka sin egen tomte i god tid. Det finns 20 tomtefar och en tomtemor.

GERD ERIKSSON

Firad queerlighet

MANSFEST I fyra dagar ska det i queerfeministisk anda vridas och vändas på begreppet maskulinitet på Kulturhuset.

Mellan 12 och 15 december pågår festivalen Celebration of Manhood som bjuder på workshoppar, performance, teater, film och inte minst mycket dans. Allt i en könsöverskridande anda. Det hela avslutas med en scenkonstföreställning på söndagskvällen med bland andra Boychild från Los Angeles, B-boy

Invalido och gruppen Arkeolog 8 som med dansnumret "Puck" ger hockeyn nya dimensioner.

– Vi har försökt att ge plats för uttryck som inte alltid får ta plats. Jag tror att det finns nåt intressant och inspirerande för alla som kommer hit, säger Talia Gallegos Fadda från Freshest – The Evolution of Streetdance, som är producent för festivalen.

Allt är gratis förutom den sista stora föreställningen på söndagskvällen.

GERD ERIKSSON

Nobel efterfest

TÄVLING Sedan 1978 har fyra studentkårer i Stockholm – universitetets, Handelshögskolans och Tekniska högskolans studentkår samt Medicinska föreningen – turats om att ordna Student Nobel Nightcap.

I år är det Medicinska föreningens tur. Nytt för i år är att allmänheten kan tävla om en biljett till efterfesten. Bakom tävlingen står andrahandsförmed-

lingen Akademisk kvart som drivs av studenterna själva. Genom att tävla på Akademisk kvarts Facebooksida finns möjligheten att vinna en parbiljett till efterfesten.

Varför vill ni ha dit allmänheten?

– Det är inte att vi vill det. Det är att vi har möjlighet att lotta ut två biljetter. Och det gör vi genom att få folk att gå in på Akademisk kvarts Facebooksida, för att få trafik till den, säger Mimmi Toreheim, tävlingsansvarig.

ULF STOLT

"Hade jag inte gjort 'Okänd, kvinna' hade jag nog blivit bjuden."

Konstnären Anna Odell berättar i Fokus nummer 46 att hon tror att det var de före detta klasskamraternas rädsla för vad som skulle hända om de bjöd en person som "var lägst i hierarkin och som man inte var snäll mot och som blivit känd som provokatör och gränslös".

.....

MODE FÖR DEN MODERNA,
MUSLIMSKA KVINNAN

"Jag vill förändra världen med mode"

BAKOM DESIGNEN AV Sveriges första polislöja står stockholmaren Iman Aldebe, som skapar mode för den moderna, muslimska kvinnan. Hon är övertygad om att mode kan förändra världen.

Iman Aldebes designerbana började som ett svar på problemet med det dåliga klädbudet för muslimska kvinnor.

– Muslimska kvinnor som följer de religiösa koderna ska ha långärmat, vara täckta till ankeln och inte visa bysten. De muslimska plagg som fanns i Sverige var varken klimat-, kvalitets- eller modemässigt anpassade. Det fanns en marknad för nånting annat.

Efter 11 september märkte Iman Aldebe att det blev extremt svårt för muslimska kvinnor att få jobb.

– Det var då jag kände att jag ville förändra världen med mode. När jag själv moderniserade mitt sätt att bära slöjan fick jag jobb direkt. Jag blev sedd som en individ i stället för att bli knuffad i tunnelbanan för att jag är muslim.

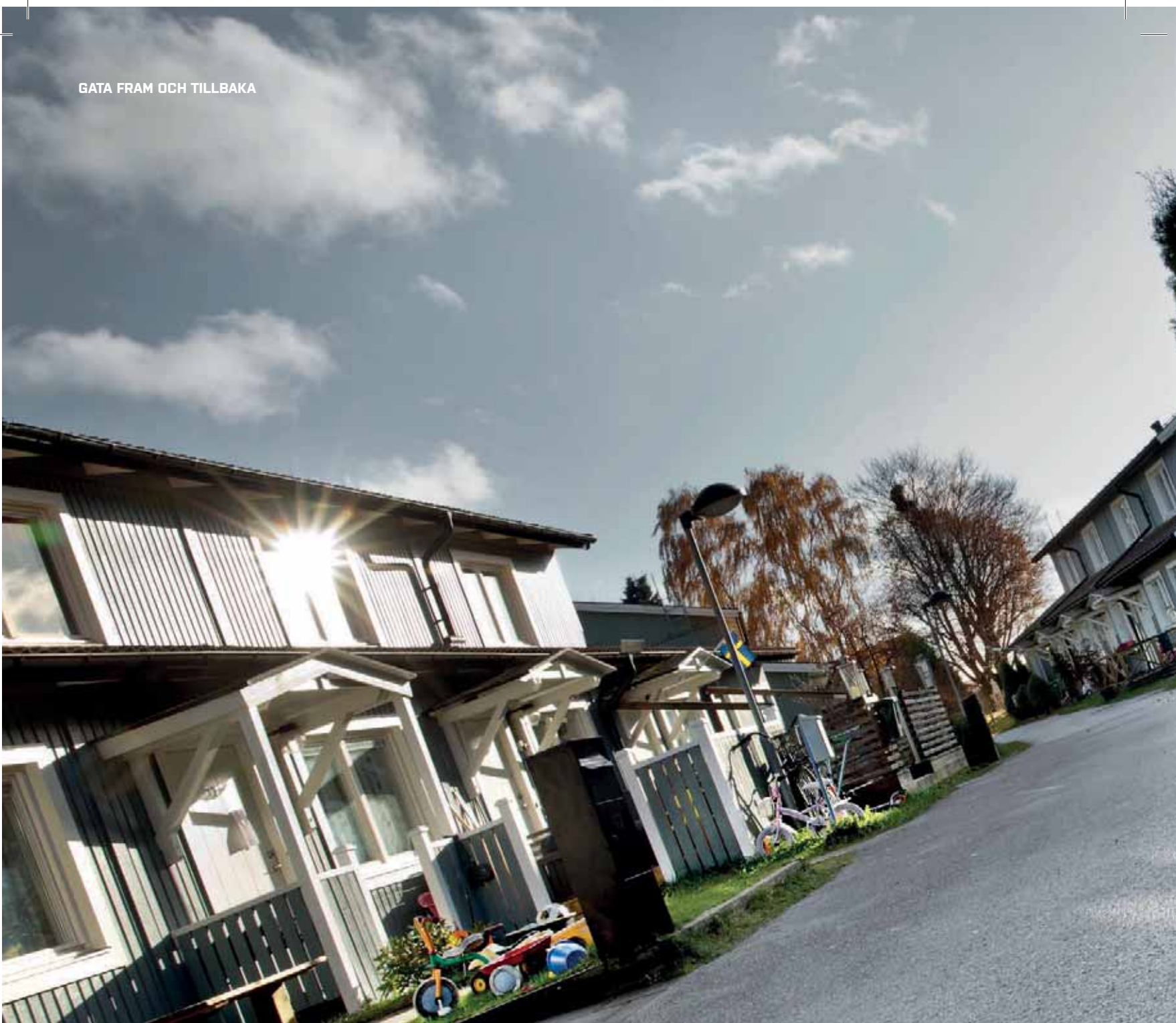
Hon anser att mode kan motverka fördomar.

– Folk ser mina plagg och tänker att det här är mystiskt och vackert mode, inte att det är muslimskt, och det är det jag vill uppnå. De muslimska kvinnorna och det svenska samhället måste mötas halvvägs. Det är det som syns i mitt skapande.

Att vara pionjär har kostat på. Iman Aldebe har blivit hotad.

– Människor som gör nåt nytt som uppfattas som kontroversiellt får utstå hot på grund av rädsla för förändring. Jag hamnade mellan två världar: extrema muslimer och extremt fördomsfulla svenskar. Jag har blivit beskyddad för att vilja konvertera svenskar och för att få muslimer att lämna sin tro. Det tog tid för folk att förstå att det jag gör inte är farligt.

MARIA LINDÉN

Chaplins gränd, Sollentuna, klockan 12.10–12.29

.....

Det enda som för tankarna till Charlie Chaplin är den stumfilmslika tystnaden. På Chaplins gränd är det ordning och reda, i väntan på att alla parkerade leksaker ska tas i bruk. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

DET FINNS 643 gator i Sollentuna. 6 av dem återfinns under bokstaven C i registret, den fjärde av dessa är Chaplins gränd.

Gatunamnet finns bara i Sollentuna och ingen av de övriga gatorna inom samma postnummerområde – med undantag för Hollywoodvägen – tangerar i namngivningen någonting som kan ha anknytning till den tankebana som levererade namnet Chaplin som prefix till ordet gränd.

Om man äntrar området – skulle man beskriva det i en husförsäljningsannons skulle man välja "en idyll för barnfamiljer" eller något liknande ordval – från parkeringen är det

första man möter en förrådsbyggnad och en föreningslokal. På anslagstavlan på gaveln står namn och nummer till styrelsen och information om att låsen är bytta på grund av förekommande svinn.

Ska man hyra föreningslokalen, kontakta kassör.

Där sitter också anslag från kommunen om principer för gallring i dungarna intill husen samt principer för röjning kring stigarna.

På ett annat anslag, bredvid Svenska Kennelklubbens reklam för att både plocka upp efter hunden och använda deras bajspåsar, hälsar Anita och Ulla välkomna till höstterminens gymna i Gillboskolan.

TVÅ AV SITTSTOCKARNA vid den gemensamma plats i början av gatan som kan vara både sandlåda och grillplats ligger ner.

På en ytterdörr och vid grindstolpen på ett av husen på den sida gränden där det är jämna nummer sitter de slokande resterna av några ballonger kvar från ett barnkalas som förmodligen hållits förutvarande helg.

Det är fyra, alternativt fem, "marklängheter" i varje huskropp, och husen är målade i antingen en mjukt blå nyans eller en mjukt grön. Det är små trädgårdar på framsidan, oftast inte med mer än en sträng gräs att slå ner stolpen till brevlådan i.

Resten av ytan upptas i allmänhet av entrétrappa plus soptunna. Och av utrymmet för cyklar och leksaker. Det är nämligen en tydlig överrepresentation av barnfamiljer i området, vilket blir tydligt när man ser vad som står parkerat på de små täpporna. Det är trehjulingar, kickbikar, moderna trambilar, juniormodeller av mountainbikar.

Det står utomhusväxter på vissa trappor. En urtagen pumpa. Två påsar planteringsjord. På ett återvinningskärl vid det sista huset med udda nummer, närmast parkeringen, står ett askfat – gammal sjuttiotalsmodell med bakelitknapp och roterande skiva.

Det hänger sju svenska flaggor utmed gränden. Och en polsk.

DEN ENDA MÄNNISKA vi möter i gränden är en ung man som iförd röda gummistövlar rastar sin hund, annars inte ens en rörelse bakom gardinerna.

Bakom trädgårdarna som tillhör husraden med jämna nummer breder fält och skog ut sig, en kraftledning med nio trådar sträcker sig över tallarna. Och precis framför dem, där några spensliga björkar står, kör en fyrhjuling sakta.

Men inget ljud hörs då den är så långt bort, den syns bara röra sig utmed skogsranden. 📍

MARIA HAGSTRÖM SÅ STÅR MAN VID KASSAN OCH SKA TRYCKA IN KODEN TILL BETALKORTET, MEN HJÄRNAN VILL INTE

Trycker 8927 för att komma in genom ytterdörren. 6641 för att larma av kontoret. 4970 för att släppas in på datorn. Gör bankärenden. Knappar in kontrollkod på dosan: 160 148. Knappar in pin-kod på dosan: 5656. Knappa in svarskoden på datorn: 831 984 023.

2934598524254582384353400 hela dagen.

Min mobil slocknar och när jag sedan ska trycka pin-koden blir det fel tre gånger. Behöver nu en puk-kod. Hittar inte den koden. Skit. Ringer kundtjänst som säger att de kan skicka en ny puk-kod till min röstbrevlåda. Jag ringer min

röstbrevlåda. "Var vänlig knappa in din kod till röstbrevlådan." Skit. Ringer kundtjänst som säger att de kan skapa en ny kod till röstbrevlådan så att jag kan komma åt den andra koden, som de skickade eftersom jag inte hittade den ordinarie puk-koden, som jag behövde för att jag hade knappat in en annan kod än den rätta pin-koden.

54877285203473020203849509

Man bör inte ha samma koder och lösenord till olika tjänster. Och man bör byta ut koderna då och då. Och koderna blir allt fler. Så står man vid kassan och ska trycka in koden till betalkortet, men hjärnan vill inte. Det är här man kanske kan avgöra hur

det står till med koden b1442 som står för "Specifik psykisk funktion att komma ihåg information som är lagrad i långtidsminnet och föra det till medvetenhet". Och när man har knappat in betalkortskoden kan man få veta hur det står till med koden d8700: "Att ha kontroll över egna eller privata ekonomiska resurser för att försäkra sig om ekonomisk trygghet för nuvarande och framtida behov". Socialstyrelsens koder för funktions- och hälsotillstånd.

Bakom mig köar människor som tittar på klockan. De har inte så mycket d240 – förmåga att hantera stress. Kanske inte jag heller, har lite ont i magen, men tror knappast att

det är så allvarligt att det hamnar inom b28013. Men ögonlocken mår bra. Blinkar som de ska. Då är det alltså okej med koden b2151: ögonlockets funktioner. Men hur är det med b1263? "Ingen" eller "total" psykisk stabilitet? Hur mår man och vem är man i ett kodsamhälle, i ett kodat liv?

Plussa ihop alla koder du har i din minnesbank, multiplicera med de koder som står skrivna i din kalender och dividera med koden till bankdosan. Den siffra du får fram tar du minus din dna-kod. Där har du koden som behövs för att logga in och ta reda på vem du är. Jag vet inget om dig. Men jag är: 578439053. 📞

Alfvén & Didrikson

Vi önskar våra partners och medmänniskor en riktigt God Jul!

- Älskling, skickar du din mobil?
Jag ska äta.

- Nej, jag ska ju precis bajsas.
Var är din då?

- Jag grönade den hos
gynekologen.

I en lånad villa i Trångsund betar årets Lars Molin-stipendiat Erik Haag ledigt av tre decenniers julfirande på drygt en timme. Den relativism han behövde lära sig i USA påverkar fortfarande hans tv-produktioner. Men nyfikenheten började med The Clash. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MARC FEMENIA**

RELATIVT NYFIKEN

Producenten Karin af Klintberg försöker hålla sig dold bakom en grön växt för att inte Erik Haag och hans kollega Lotta Lundgren ska se henne skratta. De sitter i en soffa och är båda klädda i sextiotalskläder och Erik Haag ska enligt producentens instruktion säga någonting om röda kläder och att alla andra människor har det på sig och tittar på samma program – tecknad Kalle Anka – som de gör just nu.

Och det är där det brister för dem. Gång på gång. Men till slut sätter de scenen och en del av den kommande julspecialen av *Historieätarna* är klar och det kan brytas för lunch.

– En jättelyxig grej är att programmen börjar med att Rickard Tellström, vår måltidshistoriker, håller ett seminarium om tiden. Till julprogrammet pratade vi exempelvis om julens persongalleri – vem har bestämt att domherren är den mest juliga fågeln? Han berättade att exempelvis en domherre som sitter på en havrekärve är ett av de mest använda julmotiven, men att domherren inte ens äter havre.

Erik Haag är från början journalist, "jag har varit medlem i Journalistförbundet och så", och utbildade sig på Kalix Folkhögskola – han gick radiolinjen – då han inte kom in på JMK. Planen var att använda den långa praktiktiden för att göra sig outhärlig på någon arbetsplats och bli erbjuden ett sommarjobb. Och planen funkade.

– Jag sökte alla lokalradiostationer som låg vid kusten, jag tyckte att det kändes glasigt att jobba nära havet – jag tänkte att det skulle vara lite som i Kalifornien.

Via Radio Uppland kom han tillbaka till Stockholm och programmet *Kaktus* som

riktade sig mot ungdomar, "*Bullen*-ämnen fast i radio". Efter det gjorde han ett annat ungdomsprogram som hette *Sanning & konsekvens*. Samtidigt, en bit bort i samma korridor, satt *Hassan*-gänget och spånade busringningar.

– Jag fick det som jobb till sist. Min första busringning var "Föräldraföreningen för narkotika", som Kristian Luuk ringde. Det var första grejen jag hittade på som blev nåt.

EN MENING I juryns motivering för att i år ge Erik Haag Sveriges Dramatikerförbunds och Sveriges Radios Lars Molin-stipendium tycks direkt peka mot serien *Pappas pengar*, vars andra säsong just nu sänds i Barnkanalen: "Genom en balansakt mellan skratt och tokroliga krumsprång, bär han fram de frågor, som många av oss glömmer att ställa, barnets rättmätiga frågor om vårt absurda och orättvisa samhälle."

Han har skrivit manus tillsammans med sin syster Sara Haag.

– Ambitionen när vi skrev *Pappas pengar* var att vuxna och barn kan titta tillsammans. Jag tror inte att det är dåligt att titta på tv om man tittar tillsammans.

Han berättar att mycket av det han och hans yngsta dotter talar om har sitt ursprung i *Svampbob Fyrkant*.

– Och så har vi tänkt – vi ställer några frågor som det är min förhoppning att man fortsätter tala om när programmet är slut. Som rättvisa, fattigdom, hur det borde se ut i samhället. Ambitionen var att kunna ställa de frågorna så att oavsett vilken tanke man hade om det så kunde man tala om det.

ERIK HAAG VÄXTE upp i lärarfamilj, både hans mamma och hans styvpappa var lärare. Han

var duktig i skolan, men bråkig och stökig en period innan han blev intresserad och märkte att det gick lätt att lära sig det han tyckte var kul.

Och det är här någonstans som The Clash kommer in i bilden. För det var via dem han märkte att han kunde ta reda på saker, lära sig mer, söka källor, bredda sina kunskaper.

– På mellanstadiet var jag väldigt intresserad av rastafari och Etiopien och Haile Selassie. Det var via The Clash jag kom i kontakt med reggaemusiken. Och The Clash funkade mycket så för mig – de sjöng om nånting och så läste jag mer om det – det här var ju innan internet. Om de till exempel sjöng om Sean Flynn så tog jag reda på att han var son till skådespelaren Errol Flynn och krigsfotograf i Vietnam.

Under ett år som utbytesstudent i Texas i USA lärde han sig "nåt slags relativism", som han uttrycker det – insåg hur mycket han kunde kompromissa med sina egna åsikter och övertygelser.

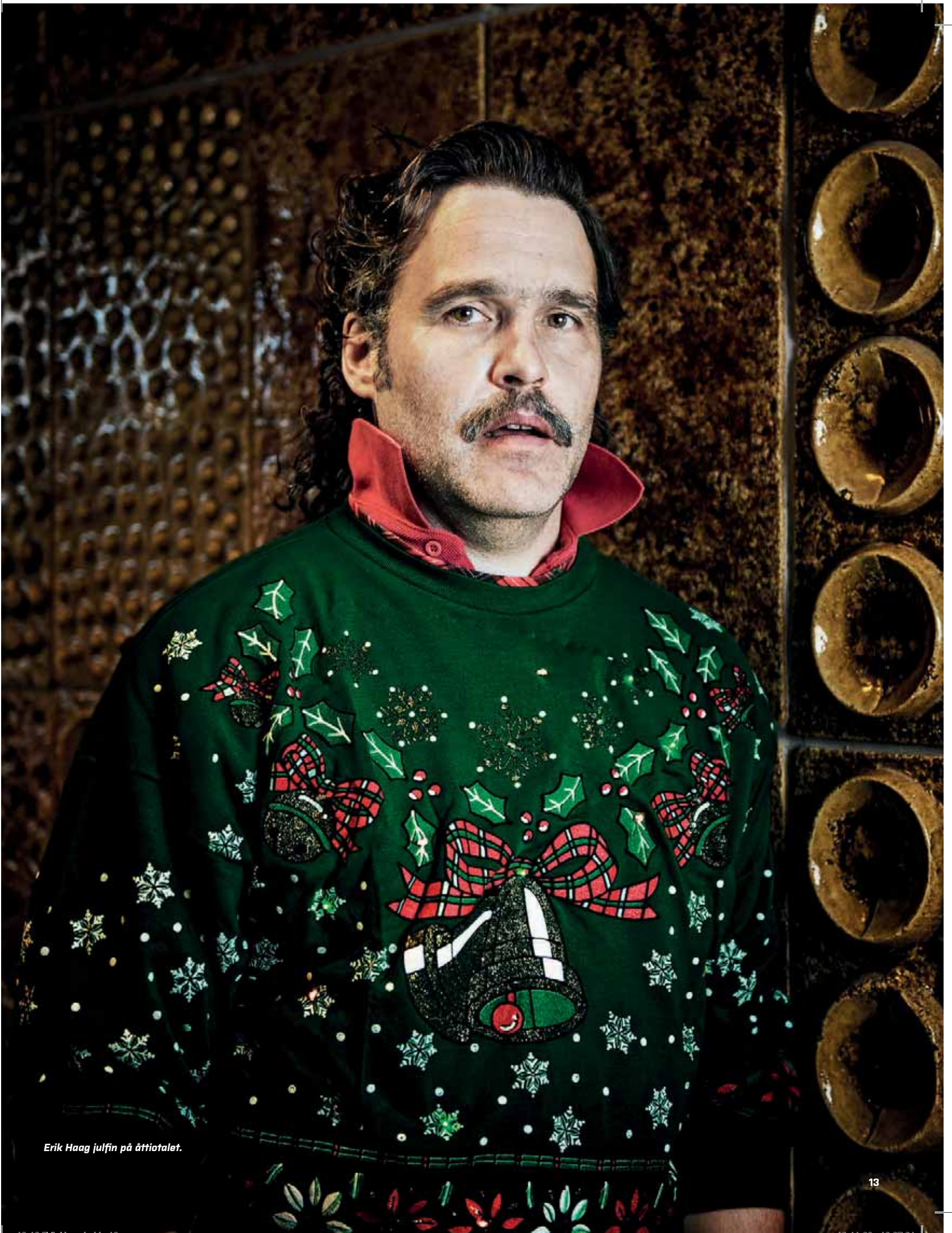
– Det är lätt, särskilt när man läser historia, att säga att man skulle ha agerat annorlunda: "Jag skulle ha varit för kvinnlig rösträtt om jag levde i Sverige i början av nittonhundratalet." Men det hade jag antagligen inte, jag skulle ha varit som alla andra.

– Det lär vi oss ju också i vårt tv-program. Gott är inte nåt objektivt, man tycker om sånt man är van vid – eskimåer tycker nog sål är godare än fläskkotletter, vi tycker tvärtom.

Tanken att folkbilda genom underhållning handlar också om att slippa känna sig dum.

– Jag tänker ibland när jag ser på tv att "va fan gör de det här för?". Men om man lär sig nåt samtidigt så tänker man inte så. ☺

LARS ERIK EDWARD HAAG FÖDD: 28 augusti 1967. GÖR: Programledare, regissör, manusförfattare. Kan tänka sig att en framtida julsymbol blir ett flygplan, "för att svenskar åker till Thailand då". **AKTUELL:** Årets Lars Molin-stipendiat, *Pappas pengar* går andra säsongen och i mellandagarna visas en julspecial av *Historieätarna*, vars andra säsong sänds "nån gång under första halvan av 2014".

Erik Haag julfin på åttiotalet.

Ingen stad i världen har en så väl dokumenterad samling bygglovsritningar från 1700-talet och framåt som Stockholm. I Stockholms stadsarkiv finns sparade ansökningar för alltifrån enkla utedass till rena rama palats. Nyligen utnämndes det till världsminne av Unesco.

TEXT GERD ERIKSSON FOTO MAGNUS SANDBERG

RITADE LÖFTEN

början av 1700-talet hade Stockholm runt 40 000 invånare och det var de kungliga arkitekterna som i mångt och mycket bestämde vad som skulle byggas.

Men när göteborgaren Johan Carlberg utsågs till stadsarkitekt 1727 ville han ha ett och annat att säga till om och införde en ny ordning.

Allt som skulle byggas om eller byggas nytt skulle gå via honom och det skulle finnas en ritning till varje bygglovsansökan, oavsett om det handlade om en fängelsecell, en textilfabrik eller ett bostadshus.

– Via ritningarna får man en bra bild av hur huvudstaden växt fram och hur män-

niskors liv och vardag sett ut de trehundra senaste åren, säger Mats Hayen, historiker och arkivarie på Stockholms stadsarkiv.

Stockholms stadsarkiv ligger högst upp på Kungsklippan med utsikt över hela staden. Sju våningar under jord på hissknapp M7, som står för magasin sju, förvaras alla byggnadsritningar. Där finns ett visningsrum med två höga bord och två plastkorgar med vita bomullshandskar – en för använda och en för oanvända.

Den som begär ut en ritning måste använda handskena och man får inte fotografera med blix eller ta med sig väska ner.

– Arkivet är allas egendom, det tillhör

inte oss som jobbar här. Vi bara förvaltar det och vill naturligtvis att ritningarna ska förvaras på bästa sätt för framtiden, säger Mats Hayen.

Ena väggen i visningsrummet är fylld av små blå pärmar.

De innehåller stadskvarteren i Stockholm i bokstavsordning. För det är via kvarteren man hittar till ritningarna. Två kvinnor är på plats i rummet, en av dem fotograferar en detalj på en läskpappers-tunn ritning. Den andra har begärt ut en ritning från 1920 på Konserthuset, den är minst en och en halv meter lång och hon använder järntyngder för att hålla den på

Ritning över Konserthuset (överst till vänster), Mindre Teatern vid Kungsträdgården (överst till höger) och kryddkrämaren Gustaf Ericssons hus i Gamla Klara från 1795 (nederst). Det är i dag ersatt av Kulturhuset.

Arkivarie Mats Hayen håller upp en situationsplan över området omkring Konserthuset.

plats. Arkivarierna kommer med ritningarna på en vagn där översta hyllan ser ut som en vagg.

RITNINGARNA FÖRVARAS I pappmappar i arkivskåp med tunna lådor, de som inte ryms i lådorna får ligga i rullar.

Eftersom arkivet nyligen blivit utnämnt till världsminne av Unesco håller personalen på att byta ut det grova papperet som omger ritningarna mot en syrafri variant som ska skydda dem bättre.

Inne i arkivet står Josabeth Leidi och sorterar ritningar och skisser av Stadshuset och en mängd detaljer därifrån, som en

lampkrona, ett tyg på en stol och en del av målningen i Gyllene salen.

Tidigare hade Stadshuset självt hand om ritningarna, men sedan några veckor är de i tryggt förvar hos Stockholms stadsarkiv. Allt ska nu sorteras och katalogiseras för att vara lätt att hitta för den som vill.

I arkivet finns också ritningar på Mataktiebolaget som låg i hörnet av Regeringsgatan och Bödelsbacken (nuvarande Snickarbacken) på 1800-talet. En tanke om utspisning i stor skala där köket låg i mitten och gästerna för en ringa slant fick mat genom en lucka och porter genom en annan. Idén var att på sikt utfodra 1000

personer per dag. Men idén höll bara ett par år.

– Ritningarna är en samling av allt som vi har velat, inte vad det i själva verket blev. På så sätt är de en sorts historiska framtidsvisioner, säger Mats Hayen.

Där finns också en ritning från 1877 på ett åttkantigt dass, ett afträde, som skulle stå på Kungsholmen.

Huset ser ut som en pagod och man skulle sitta i en av de åtta tårtbitarna och uträtta sina behov. Dasset blev verklighet, men revs snart när nya hus skulle uppföras på samma plats.

Verklighet blev också huset på Lustigkullavägen 3 i Gröndal.

När depressionen på trettioalet gjorde att byggbranschen krisade tog syndikalister saken i egna händer och byggde ett bostadshus. Lägenheterna hade gemensamt badrum på varje våningsplan, men egen toalett. I dag är fastigheten en bostadsrättsförening. Ursprungliga ritningen från 1934 finns naturligtvis i arkivet.

– Här finns också en skiss med förslag på att Konserthuset skulle ha entrén vänd mot Sveavägen och bilda ett slags fond i slutet av gatan. Det ville Ivar Tengbom som ritade huset. Men Gunnar Asplund ansåg att fronten skulle ligga mot Hötorget – och så blev det. Om Tengbom hade fått igenom sin vilja hade förmodligen området kring Sergels torg och Hötorget varit helt annorlunda i dag.

MÅNGA AV RITNINGARNA i arkivet är rena rama konstverk och rosa är en vanlig färg. Ofta är också blommor och annan kuriosa ritad för att ge rätta känslan för en byggnad. Men 1870 var det slut med det färgglada.

– Kopieringstekniken gjorde att arkitekterna kunde behålla sina original hemma och i stället lämna svartvita kopior till Stadsbyggnadskontoret. Tidigare hade man ofta framställt två färgoriginal av samma hus, ett till arkitekten och byggherren och ett till staden, säger Mats Hayen.

Stadsarkitekten Johan Carlberg hade sitt kontor vid Bondeska palatset på Riddarholmen, där hade han också alla ritningar.

Han var så rädd om dem att han bestämde sig för att flytta hela rasket till sin lägenhet på Hornsgatan. Det gjorde att ritningarna inte strök med i branden i Bondeska palatset 1753. Johan Carlberg var staden trogen i 46 år och på byggloven som han beviljade mot slutet av sin livstid kan man se att det är en gammal man som med darrig hand signerat dem.

Stockholm blev först i landet med att arkivera bygglovsritningar, men det är en stad som är byggd av män och det dröjde till långt in på 1900-talet innan de första ritningarna av en kvinna hamnade i arkivet.

– Nu är det ändring på det. Vi har en stadsarkitekt som heter Karolina Keyzer och för första gången i vår historia är det både män och kvinnor som påverkar stadens arkitektoniska utveckling. Karolina Keyzer

Josabeth Leidi är som en detektiv när hon pusslar ihop ritningar på olika delar av Stadshuset.

STADSARKIVET

FÖRUTOM BYGGLOVSRITNINGAR har Stockholms stadsarkiv handlingar som ger inblick i livet i Stockholm från 1400-talet och framåt. Där finns kartor, domstolsprotokoll, polisrapporter och rullor från sjömanshus, sjukjournaler, klasslistor, skolbetyg och samtida myndigheters arkiv. Det finns flera olika arkiv att söka i där, såsom:

- bibliotek
- folkbokföring och mantalsskrivning
- domstolar och rättsväsende
- sjukvård och fattigvård
- kartor och ritningar
- kommunala arkiv
- skolarkiv
- Stockholms tänkeböcker
- Skråarkiv
- medeltida arkiv
- äldre passhandlingar
- artiklar om arkiv.

STOCKHOLMS STADSARKIV är också landsarkiv för Stockholms län med kyrkoarkiv och arkiv efter domstolarnas, polisens och tullens verksamhet i länet.

Det finns också privata eller enskilda arkiv för exempelvis frikyrkor, idrottsföreningar, nykterhetsorganisationer och enskilda personer.

Personalen tar fram det du beställt. Alla handlingar lämnas dock inte ut utan sekretessprövning.

Källa: Stockholms stadsarkiv

har nyligen lanserat Arkitektur Stockholm – stadens första arkitekturstrategi, säger Mats Hayen.

Arkivet med bygglovshandlingar innehåller 2,5 miljoner ritningar och planer. Och Mats Hayen säger att det ger en känsla av mening och samhörighet att ta reda på mer om platsen man bor på.

I arkivet är inte de rivna husen försvunna utan finns kvar. På det nuvarande Konserthusets plats låg till exempel en av Carl Michael Bellmans bostäder, där bodde han som nybliven småbarnspappa i 1780-talets Stockholm.

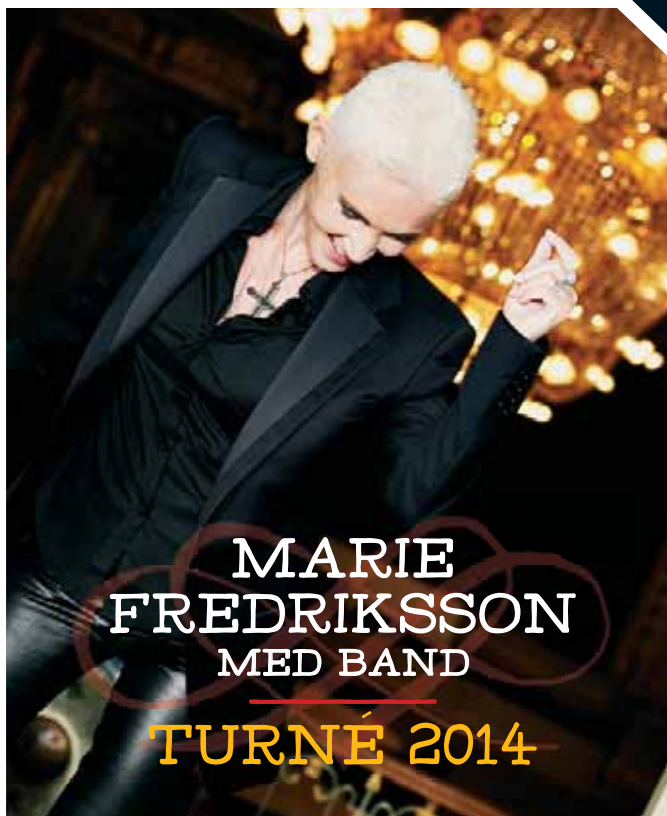
Vad säger arkivet om Stockholm?

– Att det är en vacker stad och det återspeglar även ritningarna. Det ger oss också en historia om en liten stad i norra Europa som växt till den storstad vi lever i idag. Och självklart är utmärkelsen till ett världsminne nåt som ger uppmärksamhet åt både arkivet och Stockholm, säger Mats Hayen.

LIVE NATION® proudly presents

4.3 **Stockholm Cirkus**
På turné 28.2-30.3 – Se LiveNation.se

8.4 **Stockholm Cirkus**
På turné 19.2-19.4 – Se LiveNation.se

27-30.5 **Stockholm Cirkus**

11.7 **Stockholm Ericsson Globe**

Köp dina biljetter på LIVENATION.SE

UNDER- SÖKERSKA

Med fjärde skivan *Handen i fickan fast jag bryr mig*, målar Veronica Maggio upp en värld med mörkare färger än tidigare. "Det är en platta full av konfrontationer", säger hon. Samtidigt har hon varit "precis så poetisk och högtravande" som hon vill vara. Och den där husmorstanken har hon slutit fred med. TEXT ALEXANDRA SUNDQVIST FOTO SOFIA RUNARSDOTTER

V i "tantfika", för att låna Veronica Maggios ord. Chokladbiskvi och svart kaffe. Och vi har verkligen valt rätt plats för ändamålet.

Denna novembermåndag är Citykonditoriet på Adolf Fredriks kyrkogata fullt till brädden med olika sällskap i pensionärsåldern. Det klirras i glas, delas små anekdoter och doftar kvalmigt av blommiga parfymer i de stora salarna.

Ingen tycks känna igen Veronica Maggio, fyra album, otaliga turnéer och många magasinsintervjuer till trots.

Veronica Maggio, som i stort sett levtt ett liv i offentligheten sedan första skivan *Vatten och bröd* – vilken gav henne en Grammis i kategorin "Årets nykomling" – har för varje skiva kommit närmare det hon vill göra.

Någonting som märktes inte minst på förra albumet *Satan i gatan* som hon spelade in med Christian Walz. Skivan, som innehöll alltifrån soulblå poppärlor om festnätter som aldrig tar slut till bitterljuva betraktelser av kärleksrelationer, exempelvis "Vi kommer alltid ha Paris", sålde trippel platina och omhulldes av en enig kritikerkår.

Samtliga av albumets låtar låg på svenska singellistan.

– Det var lite chockartat. Första skivan fick ett svalt mottagande, andra ett väldigt blandat. Jag hade vant mig vid ris och ros. Vid klappar och slag, säger Veronica Maggio och skrattar när hon inser det freudianska i det hon precis sa.

Exet Oskar Linnros senaste skiva heter just *Klappar och slag*.

Men det är en annan historia.

PÅ NYA SKIVAN *Handen i fickan fast jag bryr mig* har konturerna blivit ännu tydligare, det svarta ännu svartare, de gnistrande, euforiska ögonblicken klarare.

Den knutna näven lite mer frekvent uppe i luften.

Veronica Maggio har grävt djupare i det som blivit hennes signum: att ta livets små, filmiska men flyktiga ögonblick och frysa dem. Samtidigt har hon aldrig nöjt sig med att stanna kvar i dem.

För hon vet att lyckan, liksom livet, är villkorad. "Allt är för bra nu", som hon sjunger i låten "Hela huset", tillsammans med Håkan Hellström.

– Det är en råare skiva. Det är mer kon-

frontation, krig och kamp än tidigare. Innan så var det lite som att jag skrev en text, kammade den lite fin och sjöng den. Nu är det lite mer knuten näve, men också mer sorg. Jag har tillåtit mig att vara så poetisk och högrävande som jag vill vara, säger hon och tar en tugga av sin biskvi.

FÖRSTA LÅTEN TILL skivan, "Låtsas som det regnar", skrev Veronica Maggio i New York i januari 2012. Hon hade åkt dit tillsammans med *Satan i gatan*-producenten Christian Walz för att blåsa liv i samarbetet.

Under resans gång blev det emellertid tydligt att duon drog åt olika håll rent kreativt. En kväll satte hon sig i hotellfönstret, jetlaggad, med panoramavy över stan och skrev den sorgligt stillsamma balladen:

DET ÄR EN RÅARE SKIVA. DET ÄR MER KONFRONTATION, KRIG OCH KAMP ÄN TIDIGARE.

"Det har regnat i dagar, det regnar och det slutar aldrig, det rinner genom kragen / Står lutad mot en stenstaty, ser sovande svanar, ser våta fasader och ödsliga parker där vi gick runt. / Om du visste vad det var, varför sa du inget? / Jag tror du visste vad det var, men du sa ju inget. / Du bara låtsas som det regnar. / Du låtsas som det regnar. / Jag ägnade dagar åt det som är ingenting nu".

Väl hemma i Stockholm igen testade Veronica Maggio olika vägar innan hon slutligen hamnade i Salem Al Fakirs studio. Redan första dagen skrev de "Sergels torg", skivans första singel. Hon kände på en gång att hon hittat rätt.

Veronica Maggio, som har bytt producent för varje skiva – Oskar Linnros, Christian Walz och nu Salem Al Fakir – berättar att hon drivs av ett slags rastlöshet.

Hon är rädd för att bli bekväm. Rädd för att stanna upp, rädd för att nöja sig. Rädd för att ta semester – och sedan fastna i det läget. Hon fick tidigt rådet av sin representant på skivbolaget att "aldrig sluta springa".

Nya samarbeten får henne att vara på tårna.

– Att jobba med Salem var så otroligt kul, lätt och inspirerande. Han är prestigelös, gillar när en låt inte känns så förväntad och är sjukt snabb. Jag skulle kunna rabbla hur

många grejer som helst men jag slutar där. Han föreslog dessutom att vi skulle bjuda in Vincent Pontare och Magnus Lidehäll, som han delar studio med. Båda två var helt ovärderliga för skivan.

Hon visste tidigt att hon ville att *Handen i fickan fast jag bryr mig* skulle bli en stökigare skiva.

Mindre av ett produktionspussel – och med mer värme och jam.

– Med den här plattan var min dröm att vi skulle ta med oss bandet och åka ut till en timmerstuga i skogen och spela in, som Anna Ternheim eller Bon Iver. Ha ett slags organiskt, kreativt möte med naturen. Men det blev inte så, av en massa olika orsaker. Så i stället skrev jag låten "Hela huset", en fantasi om hur jag ville att det skulle bli.

Hon fortsätter:

– Den handlar om att befinna sig i ett hus på landet med en massa vänner och en massa mat och

om att vakna upp dagen efter en lyckad inspelning, helt euforisk. Att sätta sig vid pianot, blicka ut över rummet. Det är fimp-par och tomburkar överallt. Men att också – i den stunden – veta att "så här bra kommer det inte alltid att vara".

"Lämnar dig sovande min vän. / Jag smyger över golvet och ser solen stiga upp. / I samma stund vet jag att allting har ett slut. / Allt är för bra nu", som hon och Håkan Hellström sjunger i låten.

VIDARE BERÄTTAR VERONICA Maggio att hon inte är särskilt förtjust i duetter. Men att en vän påpekade att "Hela huset" var väldigt "håkansk" i all sin eufori.

Hon skickade i väg ett mejl. Han svarade snabbt. Tackade ja.

– Personligen har jag svårt för kärleksduetter. Att höra människor som inte känner varandra sjunga om hur mycket de älskar varandra. Det känns förljuget. Men i den här låten sjunger jag första versen, Håkan andra. Verserna är två perspektiv på samma möte, samma scen, samma morgon efter festen, säger hon.

– Han svarade med en gång. Sa att han kände likadant vad gäller duetter, men att han alltid hoppats att jag skulle höra av mig. Jag gillar hans musik, vi skapar båda kring ett slags eufori. Även om jag ►

tycker att han är bättre på att bara plocka det ljuva, medan jag inte kan låta bli att också beskriva baksmällan. "Jag kommer" var en sån låt, där jag bara försökte göra en glad poplåt utan "men". Samtidigt lyckas även han sätta fingret på det där som skaver. Jag får för mig att vi båda ofta skriver samma låt om och om igen men ur ett ständigt lite vridet perspektiv som gör att berättelsen ändå känns ny. Nån sorts snöflingeprincip.

VERONICA MAGGIO BERÄTTAR att hon ofta tänker i bilder när hon skapar musik. Hon jämför sig närmast med en arkeolog, någon som i detalj undersöker en plats, en känsla eller en situation.

JAG TÄNKER OFTA I SCENER, SER SMÅ FILMER SPELAS UPP I MITT HUVUD. DET ÄR SÅ JAG SKAPAR.

Om det så handlar om en kvadratmeter av Sergels torg, en fredagsnatt på Trädgården vid Skanstullsbron eller ett känslotillstånd i en relation som gått i stå. Samtidigt är hon en "verklighetsförvrängare" av rang. Eller kanske, än mer, en "verklighetsanvändare".

– Jag tänker ofta i scener, ser små filmer spelas upp i mitt huvud. Det är så jag skapar. Väljer man ut ett par scener ur en människas liv under ett år så finns filmen där. De där upphöjda stunderna då allt är tydligt. Jag går in i och ut ur verkligheten med min egen filmkamera. Man kan säga att min musik är "baserad på verkliga händelser", säger hon och ler.

Men arbetssättet kan också innefatta att undersöka en film, känslan eller estetiken i densamma. Som exempel tar hon Roy Anderssons *En kärlekshistoria* från 1970.

– Den filmen är så vacker. Den har inspirerat mig på tusen olika sätt. Inte minst rent estetiskt, säger hon.

VERONICA MAGGIOS KÄRLEK till musik uppstod redan i föräldrahemmet i Uppsala. Men vägen till ett eget uttryck har inte varit spikrak.

Hon växte upp med en mamma som spelade Bob Marley och Nina Simone på vinyl och med en pappa som älskade italiensk sextiotalschlager med rivieradoftande arrangemang.

Att Veronica Maggio skulle gå musikklass var hennes eget påhitt. Redan som barn var hon hängiven och envis.

– Musikskolan var en ganska "duktig" värld, en helt egen livsstil som förutsatte disciplin. Om man som åttaåring ska kunna lära sig ett trehundra sidor långt musikstycke måste man öva mycket.

Den resultatstyrda miljön fick henne att pressa sig och jämföra sig med andra.

– Undervisningen var fylld av bedömningar. Jag var en rätt kass förlorare. Det är ett otrevligt drag, säger hon och skrattar.

Visst har hon ifrågasatt sig själv, men det har ändå aldrig funnits några andra alternativ än musiken. Ett tag pluggade hon medievetenskap, men hoppade av efter ett par terminer. På fester presenterade hon sig som journaliststudent. Hennes dåvarande pojkvän kunde då bli sur och utbrista: "Varför säger du så där? Du är ju sångerska."

Det var 2005, året innan *Vatten och bröd* släpptes. Debutalbumet, med text och musik av låtskrivaren Stefan Gräslund, var måhända en biljett in på den svenska musikscenen, men Veronica Maggio kände aldrig att skivan var hennes.

– Då var jag... livegen, säger hon.

De smått tonårsblasade texterna var Stefan Gräslunds medan Veronica Maggio i stället la energi på att göra ett så fint omslag som möjligt.

– Jag var mest tacksam över att få komma in i värmen.

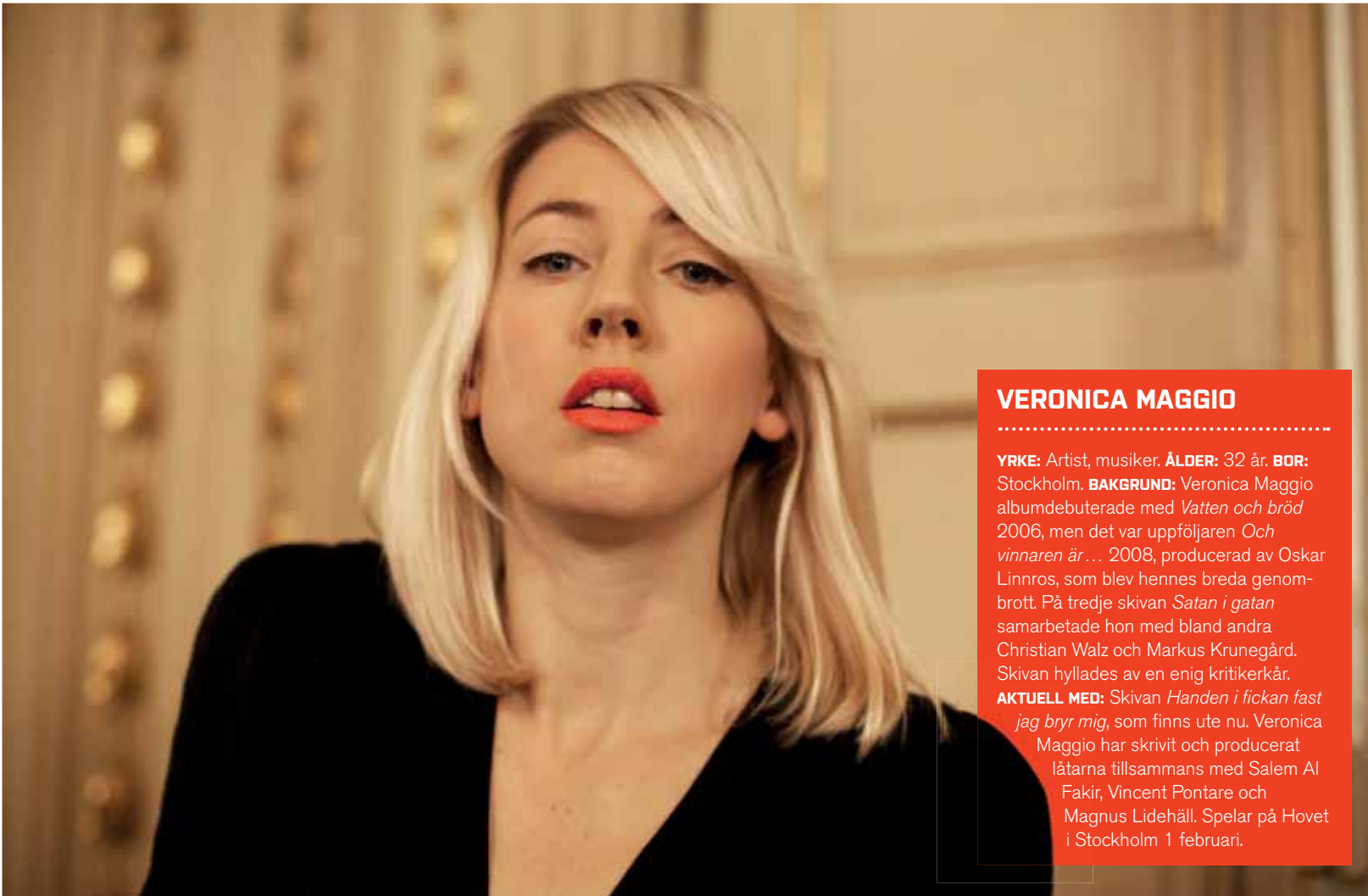
Annat var det med *Och vinnaren är...*, då hon jobbade med Oskar Linnros.

– Oskar ställde de rätta frågorna till mig: "Är det här allt du kan?" Han fick mig att ifrågasätta det jag höll på med och varför jag gjorde musik. Samtidigt var det mycket referensjobbade när vi spelade in. Mycket sextiotal, mycket throwback-soul. Han kunde räcka mig lurarna och säga: "Fattar du, nu ska du sjunga så här", säger hon och konstaterar:

– Under arbetet med *Satan i gatan* lyssnade jag och Christian knappt på någon annan musik alls.

En motreaktion, som visade sig bära frukt.

– På vissa sätt känner jag mig säkrare nu. Jag är mycket bättre på att förverkliga en idé ►

VERONICA MAGGIO

YRKE: Artist, musiker. **ÅLDER:** 32 år. **BOR:** Stockholm. **BAKGRUND:** Veronica Maggio albumdebuterade med *Vatten och bröd* 2006, men det var uppföljaren *Och vinnaren är...* 2008, producerad av Oskar Linnros, som blev hennes breda genombrott. På tredje skivan *Satan i gatan* samarbetade hon med bland andra Christian Walz och Markus Krunegård. Skivan hyllades av en enig kritikerkår.

AKTUELL MED: Skivan *Handen i fickan fast jag bryr mig*, som finns ute nu. Veronica Maggio har skrivit och producerat låtarna tillsammans med Salem Al Fakir, Vincent Pontare och Magnus Lidehäll. Spelar på Hovet i Stockholm 1 februari.

när det kommer till text och musik. Och jag har blivit väldigt bra på att kommunicera med och styra olika producenter.

EN AV DE saker som påverkat Veronica Maggios liv mest är sonen Bosse, tre år.

Låten "Hädanefter" handlar om det, om att vilja bli en bättre version av sig själv när man blir förälder. Att lägga sig i tid. Men kanske främst om en relation som kommer att hålla oavsett vad.

Om att vara två mot världen. Om att aldrig kunna – eller vilja – fly igen.

– Den handlar om att renovera sin personlighet och sammanfattar kanske hur det är att bli förälder – och de senaste åren av mitt liv, säger Veronica Maggio.

När jag och Veronica Maggio träffades senast, i samband med släppet av förra skivan, var Bosse 5 månader. Och redo för att göra sin första sommarturné utanför magen.

Det blev en nästan 15 månader lång Skandinavienturné. Bosse följde med när det gick.

– Jag minns det som en ganska kaosartad period. Jag menar, allt gick jättebra. Samtidigt var det en ansträngning. Jag var relativt nybliven mamma och trodde att jag skulle kunna addera 100 procent till i mitt liv utan att det märktes någonstans. För

JAG HAR SLUTIT FRED MED TANKEN PÅ ATT JAG ALDRIG VARIT OCH ALDRIG KOMMER ATT BLI EN PERFEKT LITEN HUSMOR.

små barn är det ju dessutom mycket viktigt med rutiner, vilket så klart är svårt att skapa om man spelar två på natten i Köpenhamn. Och klockan sex dagen därpå någon annanstans.

Sällskapet hade två bilar, Veronica Maggio och Bosse åkte i den lugnare av dem.

– Jag blev bra på det, på att skapa rutiner

ute på vägarna. Utvecklade ett litet schema för Bosse i bilen. Först var det majs-krokar, sen såpbubblorna, sen boken. Om han somnade och vår turnéledare ville stanna och köpa snus sa jag: "Nej, aldrig i livet. Du kör tills han vaknar." Ringde nåns telefon

kunde jag bli jättesur, minns Veronica Maggio med ett leende.

– När vi fick en night liner, en buss som körde på natten, blev allt mycket enklare, säger hon och slår fast:

– Jag har slutit fred med tanken på att jag

aldrig varit och aldrig kommer att bli en perfekt liten husmor. Det är helt okej, man kan vara en empatisk och inkännande förälder ändå. Men någon superkonventionell mamma kommer jag aldrig att bli.

Men en som skriver fina poplåtar, som får oss alla att se vardagen lite tydligare – och i lite klarare färger, däremot. 📍

Rädda Barnen

**Det finns julklappar
som förändrar ett
barns liv i 10 minuter.**

**Och så finns det
julklappar som förändrar
ett barns liv för alltid.**

Livräddande
klädpaket till fyra
nyfödda barn

250 kr

Köp inga onödiga klappar i år. Ge bort ett gåvobevis.
raeddabarnen.se

VÅR VERKSAMHET KONTROLLERAS AV SVENSK INSAMLINGSKONTROLL. VÅRT 90-KONTO (PG 902003-3) GARANTERAR ATT DINA PENGAR ANVÄNDS SÅ EFFEKTIVT OCH BRA SOM MÖJLIGT.

Julen kommer inte av sig själv. Inte det som hör till den heller. Det ska nämligen stöpas, huggas, slaktas, sorterar och odlas skägg. För innan granen, skinkan, Aladdinasken, ljusen och tomten intagit sina positioner finns ett före. Det är detta Situation Sthlm tittat närmare på.

TEXT & FOTO **JOEL NILSSON**

GOD JUL

Aladdinask

- EN SVÄRFLÖRTAD konsument sa till mig: "Att få en Aladdinask av sina gäster när de kommer på besök är nästan som att få en snyting", säger Anders Carne, public affairs manager på Marabou.

Den klassiska chokladasken, som blev folklig på sjuttio- och åttiotalet, känns inte särskilt exklusiv längre – det har till och med tillverkaren förstått. Men populär är den. Varje år säljs det drygt 4 miljoner askar Paradis och Aladdin. Det är nästan lika många som antalet hushåll i Sverige, och förra året såldes närmare en fjärdedel av alla askar under julveckan.

Efter en undersökning 2009 åkte ägglikören ut ur asken och ersattes av jordgubbscrème. Annars för man ingen statistik över hur populära de olika pralinerna är, förutom att gräddnougat är favoriten. Den älskade och hatade körsbärslikören är den riktiga veteranen i asken, den har varit med sedan starten 1939. Två gånger har man försökt att byta ut den, men då har det blivit ramaskri. ▶

Skinka

VARJE ÅR SLAKTAS 65 000 grisar som hamnar på våra julbord. För ekobonden Staffan Ahrén på Husa gård utanför Norrtälje är det just nu en hektisk tid eller, som han själv kallar den, "en riktig grishögtid". Möjligtvis kan julen konkurrera med flintasteks-säsongen på sommaren, för det är ju trots allt samma kött.

Staffan Ahrén är egentligen inte representativ för den stora grisindustrin, där över 2,5 miljoner grisar sätter livet till varje år. Där är trycket så högt att många grisar slaktas redan på våren för att kunna möta den stora efterfrågan vid jul.

Staffan Ahrén och hans kollegor som är ekobönder odlar eget spannmål till sina gri-

sar och låter dem äta det de själva bökar fram, som rötter, maskar och gräs. Fördelen med att vara ekogris är dessutom möjligheten att röra sig fritt mellan inomhus- och utomhusmiljö. När en gris blivit ett halvår gammal och väger omkring 110 kilo är den klar för slakt.

Att grisarna har det bra och inte stressar är viktigt för att köttet ska bli gott. Därför

Stearinljus

FÖR ATT ETT handstöpt ljus ska brinna bra och länge krävs en blandning av paraffin och stearin. Men de exakta proportionerna avslöjar inte Christoffer och Mimmi Forss på Stockholms Ljusstöperi.

– Vi har experimenterat fram en blandning som tillsammans med rätt veke ger en så vacker låga som möjligt. Den ska vara i proportion till ljusets diameter och ha en stilla fin låga som inte sotar.

Varje år stöper de för hand närmare 50 000 ljus. Under våren börjar de bygga upp sitt lager så att det inte tar slut till jul. De ljus som säljer bäst är de klassiska raka, men under julen är grenljusen också populära. Det sägs att grenljusen förr stöptes som en förberedelse för julen, och man gjorde en gren för varje barn i familjen.

I Sverige har vi på grund av de långa, kalla och mörka perioderna en stark tradition av levande ljus.

– Vi försökte sälja ljus till Frankrike, men det var svårt. De använder inte ljus lika ofta och mest i samband med högtider eller när nån dött, säger Mimmi Forss.

Jultomte

– **JAG TYCKER SJÄLV** inte så mycket om julen, det är mest stök och bök, säger busschauffören Bernhard "Berra" Salgueiro.

Men ändå har han julens kanske mest ansvarsfulla extraknäck – jultomte. Klockan åtta på julaftonsmorgonen drar tomteschemat i gång och sedan är det full rulle hela dagen. Mest tryck är det alltid vid tretiden när Kalle Anka börjar.

– Det roligaste är att få se alla barn glada. Jag bankar först hårt på dörren, går in och säger "finns det några snälla barn här" och tittar strängt på barnen. I början kan de vara lite blyga men det går alltid över.

På frågan om tomten vill ha något starkt svarar han alltid att renarna är nya i stan och inte hittar så bra. Fast sanningen är den att Berra har ett hektiskt körschema i bilen för att hinna med så många familjer som möjligt. Är rutten bra planerad tomtar han hos 15 familjer varje jul.

– Men jag är hellre busschaufför än tomte. Det skulle vara för jobbigt att tomta varje

dag, fast en dag om året är jättekul. Än har jag inte fått uppleva "Mamma kysste tomten", men jag ska fortsätta ett bra tag till, så det kanske hinner hända. ▶

har man avlat fram ett djur med en något virrig stamtavla. Mamman är hälften rasen yorkshire och andra hälften svensk lantras. Pappan, eller galten, är antingen av den svarta hampshirerasen eller den bruna rasen Duroc.

Vilka färger fläckarna sedan har på gräsarna avslöjar av vilken ras pappan varit.

Julgran

JULGRANSGROSSISTEN MIKAEL NYHOLM säljer omkring 100000 granar till julen, och cirka 20 procent av dem hamnar i Stockholm. Men här är det inte tal om närödlad, granarna kommer från både Danmark, Polen och Litauen. Att det inte odlas granar i Stockholmsområdet tror Mikael Nyholm beror dels på den höga arealkostnaden, dels på att det helt enkelt växer för dåligt och dels på att det inte finns någon tradition av granodling här uppe.

– Visserligen går det med tur att hitta vackra vilda granar, men de odlade har gödslats och beskurits i åtta års tid för att bli så täta och fina som möjligt, säger han.

Kungsgranen är julgranarnas Rolls-Royce, med extra långa och fina glansiga barr som inte ramlar av utan istället torkar in i fästet. 📍

HAMMARBY
BANDY

1955 14987

AIK VS ÖREBRO ÅSKÅDARE

2013

**HAMMARBY
VS IFK VÄNERSBORG**

?????

**VA MED OCH SLÅ NYTT PUBLIKREKORD
FÖR EN SERIEMATCH I BANDY!**

1955 LOCKADE AIK-ÖREBRO 14,987 ÅSKÅDARE, NU ÄR
DET DAGS FÖR BAJEN ATT SLÅ PUBLIKREKORDET FÖR
EN SERIEMATCH. HAMMARBYS HERRAR, DAMLAG OCH
UNGDOMAR KOMMER SPELA MATCHER.

**LÖRDAG 14 DECEMBER
TELE2 ARENA**

BOKA BILJETTER PÅ WWW.TELE2ARENA.SE

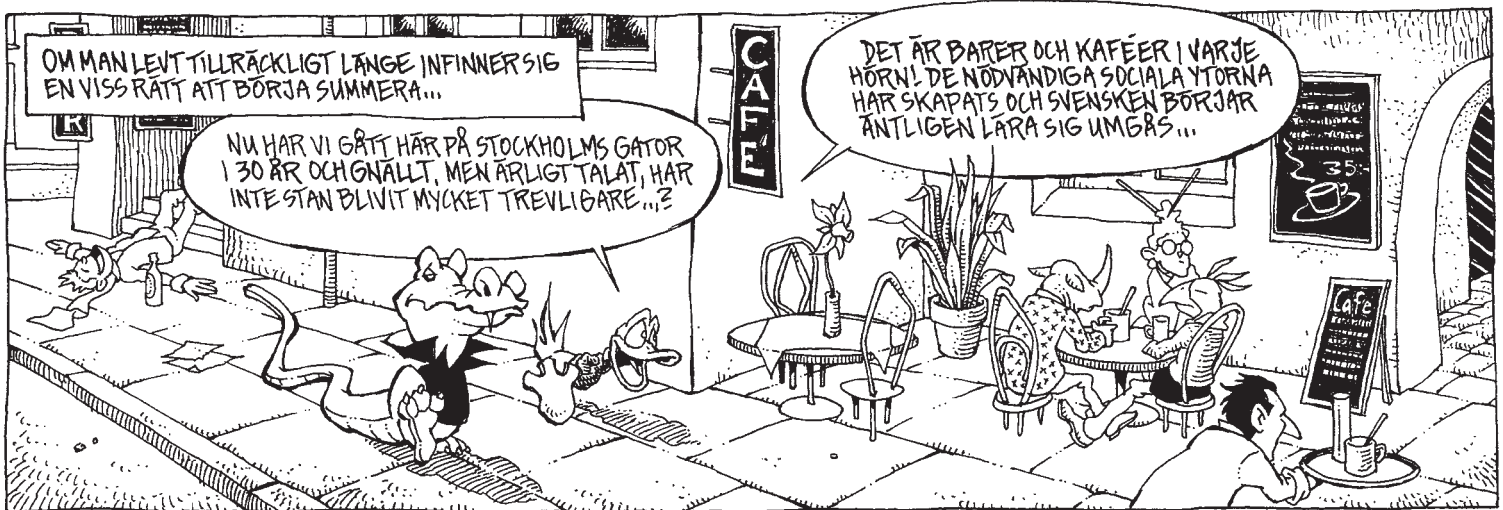

[www.facebook.com/
HammarbyBandy](http://www.facebook.com/HammarbyBandy)

[www.instagram.com/
HammarbyBandy](http://www.instagram.com/HammarbyBandy)

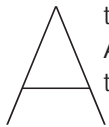
www.hammarbybandy.se

TRETTIO ÅRS GNÄLL

Det är nu 30 år sedan Charlie Christensens seriefigur Arne Anka började sitt gnällande vid disken på Zeke's Bar. Att just Commando M. Pigg spelade på jubileumsfesten på Mosebacke för att fira detta var logiskt. För både Charlie Christensen och Arne Anka. **TEXT DAVID BOGERIUS BILD CHARLIE CHRISTENSEN**

tt Charlie Christensens seriefigur Arne Anka fyller 30 år firas med två nya böcker.

Utsikt från en svamp är den tionde utgåvan av Arnes betraktelser i välkänt serieformat, medan *Zeke's Bar* innehåller Arne Ankas självbiografi *Bombad och sänkt* och en samling lappar, teckningar och korta meddelanden.

– Jag skrattade mycket när jag, i *Zeke's bar*, hörde Stellan Skarsgård med stor intensitet säga: "Vi ska vara ollonet till kuken som spränger kulturetablissemangen!" Stellan är alltid otroligt rolig och snabb i tanken, för att ge honom full rättvisa hade vi behövt ett dokumentärteam, Zekeboken är alldeles för liten, säger Arne Ankas 55-åriga skapare Charlie Christensen.

När man bläddrar i *Utsikt från en svamp* slås man av de många gemensamma nämnarna med Martin Kellers hyllade serie om hunden Rocky.

– Jag tror att han (Kellerman, red:s anm.) monterade åtminstone två eller tre Arne-album när han jobbade på Galago och det vore ju konstigt om han inte blivit inspirerad av Arne, precis som han blev det av alla andra tecknare vars böcker han monterade.

– Arne och Rocky är bägge samtidskildringar och stockholmare i gemen är inte så där jävla olika, men man kan också se likheter mellan Robert Crumbs *Fritz the Cat* eller Gilbert Sheldons *Freak Brothers* och Arne Anka om man vill. Alla inspireras vi av nåt, men det finns en avgörande skillnad mellan Arne och Rocky – Martin gör ett slags dagbok medan jag ägnar mig mer åt ren satir i gestaltande form. Jag utgår inte från mitt personliga liv, jag söker inspirationen i folks konversationer, i rykten, i nyheter, i politiken och låter Arne vara en katalysator för olika problemställningar. Där Rocky gör ett självporträtt med samhället som bakgrund gör jag ett porträtt av samhället med individen som bakgrund.

TILLSAMMANS MED VÄNNER som Krille Krokodil, Sigge Pigg och Micke Misär tillbringar Arne Anka mycket av sin tid längs med Stockholmsnattens bardiskar i ständig jakt på tjejer. Men när Charlie Christensen fick serien publicerad i början av åttiotalet var det knappast något han skröt med på Stockholmskrogarna.

– Då stack tjejerna genast i väg med nån

musiker eller snubben med snyggaste bilen. Att teckna serier var det nördigaste som fanns, värre än att bygga modelljärnvägar. Detta gällde även för vuxna och folk med olika typer av ansvarsroller i samhället, serieteckning var liksom inte på riktigt. Men vi var några i min generation som hade ganska klara idéer om att införa verkligheten i seriemediet.

– Vi hade sett hur de vuxna garvade åt Biffen och Bananen och åt satirtecknare som Salon Gahlin, TecknarAnders i Svenska Dagbladet, EWK i Aftonbladet och Poul

ARNE HAR FAKTISKT ALDRIG VARIT BITTER, HAN HAR BARA REAGERAT PÅ TILLVARONS EXISTENTIELLA ORÄTTVISA.

Ströyer i DN. Jag menar, bild och text är en mycket potent kombination.

Serieförlaget Galago kritiserades för att nästan enbart ge ut serier av manliga tecknare, men sanningen var att det knappt fanns några kvinnor som ritade serier. Skillnaden mot i dag är markant.

– När jag växte upp var det bara killar som läste serier som Buster, Agent X9, Tintin och Asterix medan tjejerna läste Kitty-böcker, *Min ponny* och *Vecko-Revyn*. Jag menar, det var ju inte svårt för en grabb att vilja bli serietecknare, eftersom förebilderna nästan alltid var snubbar. Nu kommer det massor av tjejer som har läst serier av Lena Ackebo, Lise Myhre, Loka Kanarp och Lina Neidestam. De har fått sina förebilder, och snart blir allt det här snacket om kvinnligt eller manligt ett minne blott. Man gillar det man gillar, punkt slut, och ord som "könsöverskridande" kommer att bli förlegade. Men i min generation var det icke så, och är det fortfarande inte, eftersom frågan kan ställas.

ARNE ANKA-CITAT SOM "Att tänka innan man talar är som att torka sig i röven innan man skiter" har tryckts på T-tröjor och kaffemuggar, men Arnes likheter med Kalle Anka uppskattades inte av Disneykoncernen som hotade med stämning.

Arne fick då genomlida en fejkad dödsolycka och plastikkirurgi för att ändra utseende på näbben och kallades även "Arne X" i några serier.

När hotet inte verkställdes köpte Arne en lösnäbb på Buttericks och fortsatte att leverera cynism från bardisken. Ibland har han kallats bitter, men då håller inte Charlie Christensen med.

– Arne har faktiskt aldrig varit bitter, han har bara reagerat på tillvarons existentiella orättvisa. Däremot har han alltid varit mycket gnällig, och denna gnällighet har

faktiskt förändrats till ren och rak vrede, i takt med de politiska oförrätter vi har varit vittnen till de senaste tio, femton åren. Politikerna har glömt sina uppdrag. I bästa fall är de bara slöa och korrupta, i värsta fall är de köpta lobbyister för olika affärsintressen. Hur ska vi annars förklara välfärdens nedrustning och privatiseringen av de offentliga intressena? Kom inte med den "finansiella krisen" som ursäkt. Man håller på att återinföra den gamla ordningen av fattiga och rika.

FÖRUTOM DE TVÅ böckerna firade nyligen Charlie Christensen sina 30 år med Arne Anka med en helkväll på Mosebacke. På scenen stod Commando M. Pigg.

– Det var mitt absoluta favoritband i början av åttiotalet och gjorde ett slags konstruktivistisk postpunk med inslag av John Barrys spionfilmsmusik, vilket gav dem en ton som lät exakt som "det kalla kriget" kändes. Jag lyssnade mycket på Brian Eno, Johnny Lydons PIL, den ultrafeministiska Berlingruppen Malaria och krautrockgrupper som Can och Faust på den tiden. Och Commando M. Pigg gjorde en svensk sammanfattning av allt detta, men med en helt egen ton. De var så egna att det bara var jag, författarinnan Mare Kandre och femtio pers till som gillade det.

I SKYDD AV STOCKHOLM

Det är snart 70 år sedan det rådde beredskapslagar i Stockholm. Numera testas Hesa Fredrik enbart första måndagen varje kvartal, kalla kriget är över och det finns ingen hotbild mot Sverige. Däremot finns det i Stockholm fortfarande 10 000 skyddsrum som kan ställas i ordning på 48 timmar. **TEXT GERD ERIKSSON FOTO MARC FEMENIA**

De skyddsrum som finns ska stå emot alla vapenslag, som kemisk och biologisk krigföring, bomber, flyganfall och stridsvagnar. Men ett krig kommer inte från klar himmel, vi kommer att veta om nåt är på gång och hotbilden i dag är väldigt låg, säger Björn Ekengren, skyddsrumsansvarig på Myn-

digheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

2002 slutade man att bygga nya skyddsrum i Stockholm. Hammarby sjöstad har till exempel inte ett enda.

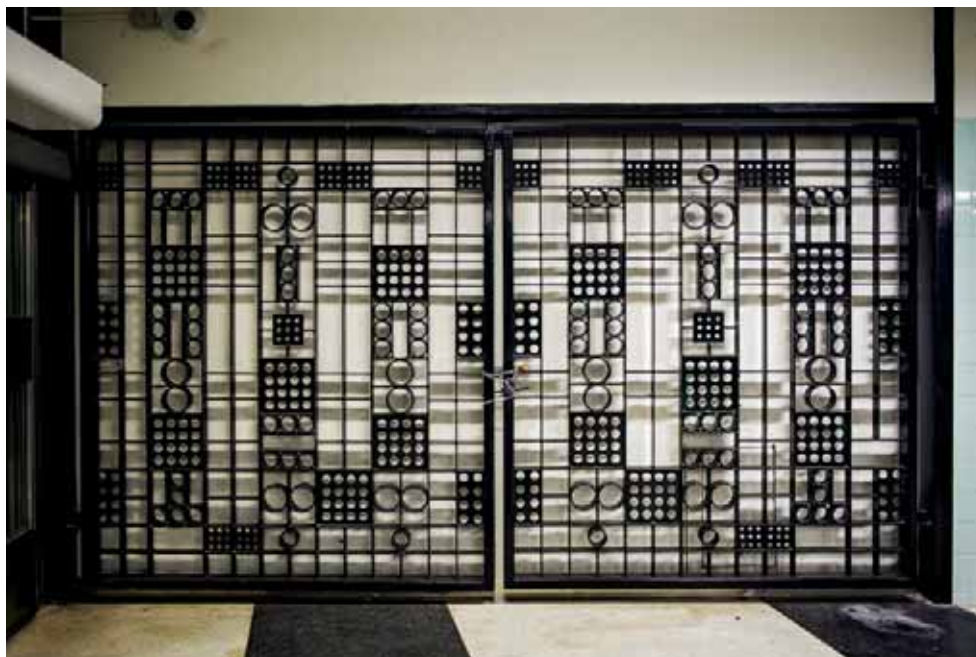
Skulle hotbilden förändras går man in i efterhand och bygger om källarutrymmen till skyddsrum, vilket i och för sig är betyd-

ligt mer kostsamt än att bygga dem från början.

Från slutet av femtiotalet fram till sjuttio-talet byggdes det inte heller några skyddsrum i bostadshusen i centrala Stockholm. Då var det stora hotet ett kärnvapenkrig och tanken var att i möjligaste mån evakuera befolkningen från innerstan.

Till vänster: Dörrar under jorden på T-centralen leder vidare till gångar under perrongen.
Ovan: Luckorna i stationsgolvet kan snabbt öppnas och därunder ryms en extra trappa.
Nedan: Bakom dörren på T-centralen finns en av trapporna för evakuering.

Däremot byggdes enstaka stora befolkningskyddsrum, som det i Katarinaberget.

Det var unikt i sitt slag som världens största atombombssäkra civila skyddsrum och det hade plats för 20000 personer. I dag är det garage som snabbt går att förvandla till skyddsrum vid behov.

– Det är en bra plats med tanke på in- och utrymningsvägar, och så finns allt som behövs, som kallvatten, ventilation, kylanordningar och torrtoaletter, säger Björn Ekengren.

I många av våra tunnelbanestationer

finns det också skyddsrum. Vid T-centralens södra del, bakom en stort svart smidesdörr, döljer sig en brant, bred och lång trappa rakt ner i underjorden.

Den leder till ett bergtrum som går hela vägen under perrongen till uppgången på andra sidan vid Sergels torg. På en station som har 270 000 avstigningar per dag krävs det stora rum för att kunna skydda folk.

Bergtrummet kan även användas för att evakueras människor om det blir brand i tunnelbanan.

VID RÅDHUSETS TUNNELBANESTATION finns en depå som ska förse de närmaste skyddsrummen med nödvändigheter.

Där finns svarta toalett-tunnor som det står KTG på, vilket betyder att de ska till skyddsrummet i Kungsträdgården. Där finns vita toalettlock, sopsäckar på rulle, byggställningar och presenningar, tvättrännor med handpumpar för att få upp vatten och så en mängd olika slags slangar.

Dessutom finns det stora kärror som står på högkant, de ska användas för att rulla i väg allt på. I ett annat rum finns badkars- ▶

stora plastlådor som ska fyllas med vatten om vattennätet slås ut och inte fungerar.

Vid Sundbybergs t-banestation finns det angivet exakt hur allt som finns i tunnelbanans förråd ska monteras ihop så att det ska bli rätt.

Ägarna av varje skyddsrum är ansvarig för att det blir iordningställt på 48 timmar, men de skydssökande får hjälpa till. De stora skyddsrummen är Stockholms stad ansvarig för, för dem i tunnelbanan SL och för dem i bostadshusen fastighetsägarna.

Varför har vi skyddsrum när vi inte har varit i krig på många hundra år?

– Ja, det är ett sätt för ett land att bry sig om medborgarna och visa att samhället har tänkt till. Ungefär som att skaffa sig en hemförsäkring, även om vi inte tror att det ska brinna i vårt hus skaffar vi den för säkerhets skull.

Den allra vanligaste varianten av skyddsrum i Stockholm är det som ligger i källaren i ett bostadshus. Det skyddsrummet används ofta till något annat – som pingisrum, förråd eller rent av skräpsamlingsplats.

Men det finns uttag för vatten och ventilation och luckor att sätta på vid gasanfall.

– Det är fastighetsägarna som har ansvar för att sköta om skyddsrummen, även om det är staten som bekostat dem. Vi på MSB gör inspektion vart tionde år och slår ner på sånt som rostiga dörrar, filter som försvunnit eller om de låtit nåt bredbandsbolag borra hål genom en vägg.

”Blir det skit i skyddsrumsläkten för man har med sig sin gitarr?” sjöng Cornelis Vreeswijk i sin ”Skyddsrumboogie”. Och frågan är väl egentligen vad gemene man förväntas ta med till ett skyddsrum?

– Mat och filt är bra. Däremot får man inte ta med husdjur. Skulle det bli ett krig kommer det att råda beredskapslagar och då kommer stockholmarna att vara väl informerade om vad de ska ta med. Sen är det viktigt att komma ihåg att skyddsrummen är för civila, vilket innebär att inga militärer släpps in.

REGLN ÄR OCKSÅ att man alltid ska ta sig till närmsta skyddsrum om något skulle hända, alltså inte åka hem. Samhällsplanerare tittar på var flest människor kommer att befinna sig och ser till att det finns skyddsrum där.

Faktum är dock att 10 procent av Stock-

Överst: Trappan i T-centralens södra del är en väg ner till skyddet i underjorden.

Ovan: Skyddsrummet i Katarinaberget byggdes mellan 1952 och 1957 och har 700 000 kilo armeringsjärn inlagt i betongen.

Till höger: P-hus Slussen i Katarinaberget kan göras om till skyddsrum på 48 timmar.

Nedan: Skyddsrumsutrustning vid Rådhusets t-bana.

holms befolkning skulle stå utan plats i skyddsrum om något skulle inträffa. Bor det en miljon människor i en stad måste det finnas skyddsrum för en halv gång så många till eftersom människor befinner sig på andra platser än där de bor.

Samtidigt räknar man med att 10 procent av befolkningen är militärer som är borta

på uppdrag då och att andra är på resor och jobb och inte befinner sig i huvudstaden.

– Är det nåt vi kan vara säkra på är det att i en nödsituation hjälper man varandra. Då är inte frågan om det är lite trångt den mest avgörande. Det allra svåraste med att befinna sig i ett skyddsrum är att inte veta var de anhöriga finns, säger Björn Ekengren. 📍

Ju mer vi sparar miljön desto mer sparar du.

Vår miljöpolicy: Sveriges billigaste matkasse.

När det är hållbart för din plånbok är det lätt att välja ekologiska varor. Därför har vi på Willys sett till att vår affärsidé, Sveriges billigaste matkasse, även är grunden för hur vi jobbar med miljö. Så nästa gång du vill vara snäll mot både plånbok och miljö, ta en extra titt på våra låga priser, du får mer för pengarna än du tror!

Utmärkta varor ska vara märkta med lågt pris.

Vår ambition är att sälja Sveriges billigaste ekologiska matkasse. Totalt har vi därför närmare tusen ekologiska och miljömärkta varor till ovanligt låga priser. I vissa produktgrupper, till exempel diskmedel, tvättmedel och hushållspapper har vi faktiskt bara miljömärkta varor. Dessutom har vårt eget ekologiska varumärke, Garant Eko, ett stort utbud till riktigt lågt pris.

Willys: Ett bra val för miljön.

När du handlar på Willys gör du inte bara din plånbok en stor tjänst. Du gör även en insats för miljön. Vårt miljöarbete har resulterat i att alla våra butiker uppfyller kraven för Bra Miljöval, en av Sveriges tuffaste miljömärkningar. Bland mycket annat innebär det att vi väljer bort varor som är dåliga ur miljösynpunkt och att vi jobbar aktivt med energibesparing och källsortering.

Bra Miljöval

Du tjänar på att vi sparar energi.

Lock på kylar och frysar, värmeåtervinning och energisnål belysning är tre bra exempel på hur vi sparar energi, men detta är långt ifrån allt vi gör. Faktum är att vi gjort, och gör så mycket, att vi nu har branschens mest energieffektiva butiker. Det tjänar både du och miljön på. För när vi använder mindre energi minskar vi våra kostnader och kan pressa våra priser i butikerna ännu mer.

Vi undviker svinn till varje lågpris.

Att slänga mat är bland det värsta vi vet. Därför jobbade vi med att minska svinn långt innan det blev en miljöfråga. Med tiden har vi blivit riktigt duktiga på det. Skulle något ändå behöva slängas ser vi till att ta hand om det på bästa sätt. Till exempel försöker vi se till att matavfall blir biogas.

Tusentals röda priser men inte en enda rödlistad fisk.

Du kan vara helt säker på att aldrig hitta fisk som är rödlistad av Världsnaturfonden hos oss. Däremot har vi mycket ekologisk eller MSC-märkt fisk. Självklart till Willys låga priser, så det blir extra lätt att välja rätt.

Vill du läsa mer om vårt miljöarbete? Surfa in på willys.se/miljo

WILLYS

Vår affärsidé: Sveriges billigaste matkasse

Kemikalier i vardagen är ett nytt, osynligt hot mot miljön och hälsan. Men anhängarna av trenden "no 'poo" bjuder motstånd. Med bantade badrumsskåp, bikarbonat och bara vanligt vatten.

TEXT MARIA LINDÉN FOTO KERSTIN CARLSSON

KEMISKT REN

Natashja Blomberg, alias Lady Dahmer, är en av de största "no 'poo"-bloggarna.

Under de senaste åren har media rapporterat om ett nytt, osynligt miljöhot: kemikalierna i vår närmiljö.

Vår vardag utspelas i en veritabel korseld av kemikalier i bland annat mat, leksaker, elektronik, möbler och rengöringsmedel. Och inte minst i skönhetsmedel och kosmetika.

Alla kemikalier är inte farliga var för sig. Men om cocktaileffekten – vad som händer med oss människor när flera kemiska ämnen blandas i kroppen – vet man väldigt lite.

Vardagsprodukterna i badrumsskåpet kan innehålla kemikalier som ftalater, parabener, sulfater och silikoner som enligt vissa forskare i värsta fall kan orsaka cancer, vara allergiframkallande och påverka vår förmåga till fortplantning.

Är man inte utbildad kemist kan det vara svårt att veta vad olika ämnen på innehållsförteckningarna egentligen är och hur de verkar.

– Jag tycker att det ska finnas schyssta saker att välja bland i affärerna från början. Egentligen är det inte konsumenternas jobb att hålla reda på farliga kemikalier i produkter, men så länge det finns tveksamma ämnen på hyllorna så är konsumenten viktig, genom sin möjlighet att påverka, säger Katarina Johansson, miljöjournalist, dokumentärfilmare och författare till *Badskumt – gifterna som gör dig ren, fräsch och snygg*.

Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen, tycker att det finns ett brett engagemang hos allmänheten för kemikaliefrågor.

– Det är få nyheter vi lyfter fram på miljöområdet som får så stor uppmärksamhet som miljögifter i vardagsprodukter. Men det är självklart svårt att hålla koll på alla kemikalier i badrummet och därför behövs i första hand politiska beslut, så att konsumenterna slipper bli kemikalieexperter.

På nätet växer gräsrotsrörelsen mot det osynliga miljöhotet.

Intresset för hur man "kemikaliebantar" sitt hem växer, och många börjar med det kemikalietäta badrummet.

En trend är "no 'poo" som är en förkortning av "no shampoo", men också en ordlek: att vara utan "skit" (*poo* på engelska). No 'poo innebär att man slutar använda schampo och i stället tvättar håret med naturligare produkter som bikarbonat, havre, vinäger, ägg, balsam eller bara vatten.

NATASHJA BLOMBERG, ALIAS Lady Dahmer, var ett av de första och är nu ett av de största no 'poo-namnen i bloggofären.

Hennes blogg ladydahmer.nu har över 320000 följare och förutom om genus och föräldraskap skriver Natashja Blomberg om no 'poo. Hon tror att ökad miljömedvetenhet och en längtan efter något naturligare ligger bakom intresset för no 'poo. Själv slutade hon använda schampo 2006.

– Det låter motsägelsefullt, men det vore ju ett evolutionärt misstag om människan varit beroende av moderna uppfinningar för att hålla sig frisk och ren. Vi förstör hudens naturliga förmåga att ta hand om sig själv med vårt behov av att känna oss "fräscha". När man använder sulfater, som tvål är fulla av, så tvättar man bort de goda bakterierna på huden som finns där för att skydda mot angrepp, men också för att hålla huden frisk och smidig. Mindre skydd innebär fler elaka bakterier, vilket innebär fler hudproblem och mer dålig lukt, säger Natashja Blomberg.

DET VORE JU ETT EVOLUTIONÄRT MISSTAG OM MÄNNISKAN VARIT BEROENDE AV MODERNA UPPFINNINGAR FÖR ATT HÅLLA SIG FRISK OCH REN.

Natashja "Lady Dahmer" Blomberg

I hennes vardagsrutiner ingår att hon tvättar av ansiktet med vatten på kvällen och eventuellt smörjer med någon olja eller äppelcidervinäger. Hon tvättar av kroppen med en fuktig trasa och lite kokosnötsolja när det behövs och har minskat sitt duschande.

– Jag har inte bundit mig till en metod, så ibland använder jag traditionella produkter och metoder. Man behöver inte go all in för att kunna applicera ett naturligare tänk i badrummet. Man kan använda schampo om man trivs med det, men komplettera med vinäger och oljor.

Eftersom Natashja Blomberg inte använder uttorkande tvål och schampon har hennes behov av krämer minskat. Minskat duschande innebär i sin tur ett minskat behov av att smörja in sig eftersom huden lär sig att ta hand om sig själv.

– Hälsofördelarna är att jag inte längre får klåda eller torr hud, vilket var ett stort

problem tidigare, samt att jag luktar mindre svett och annat.

EMMA HETER EN av grundarna till nopoo.se, en community som vänder sig till både nya och erfarna no 'pooare. Communityn samlar information och listor med recept och produkter som medlemmarna kan betygsätta. Emma har varit no 'pooare i fem år.

– Jag läste om no 'poo på internet, tyckte att det lät spännande, blev nyfiken och ville prova om det funkade. Jag köpte det här resonemanget om att man skapar många hår- och hudproblem själv.

I Emmas badrumsskåp är giftiga kemikalier utfasade. Här finns oljor, bikarbonat som löser fett och honung som har anti-septisk och rengörande verkan. Emmas hårbalsam innehåller varken mineralolja (som framställs av ändlig råolja, kan täppa till porerna och ge hudirritation) eller silikon (som inte är vattenlösligt utan bildar en hinna över hår och hud och kan vara giftigt och svärnedbrytbart).

Deodoranten tillverkar hon själv av alun och vatten. Håret tvättar hon med bikarbonat och ansiktet pealar hon med en blandning av bikarbonat och olja eller honung.

Emma tycker att no 'poo förbättrat både hår och hy. Numer slipper hon klådan, finnarna och pormaskarna som fanns där innan. Och hon behöver inte tvätta håret varje dag. En oväntad effekt är att håret blivit lockigt.

– Jag har typiskt nordiskt hår med många, tunna hårstrån. Förut fick jag föna det om det alls skulle bli någon volym, men nu har mitt hår volym som Ronja Rövardotters, säger Emma och skrattar.

Emma ringar in tre aspekter som brukar vara en inkörsport till no 'poo: miljö, skönhet och hälsa. Det börjar ofta med håret eller ansiktet, men nopoo.se försöker också fånga upp miljöaspekten.

– På sajten tar vi upp "hela vägen hem". Vi menar att man kan no 'poo i högre eller ►

lägre grad. Oavsett om man bara vill byta ut sina produkter mot mer miljövänliga alternativ fast fortfarande använda schampo eller gå "all in" och skölja håret med enbart vatten så är man lika välkommen att delta i diskussionen.

CARMEN KOM I kontakt med no 'poo genom sitt miljöintresse.

Det var när hon sökte information om hur ämnen i skönhets- och hygienprodukter egentligen verkar och om de går att ersätta som hon fann no 'poo. Carmen är skeptisk till skönhetsindustrins marknadsföring.

– Jag har länge ifrågasatt att vi verkligen behöver all kosmetika och allt schampo som säljs i affärerna. Varför man ska ha så mycket. Hur gjorde folk förr? Det känns som om morföräldrarnas kunskaper går förlorade i dag. I stället följer vi det industrin säger till oss.

Miljöintresse i all ära – för Carmen handlar det om att det är kul också!

– Det är lite roligt att experimentera. I stället för att gå och köpa vanliga schampoflaskor så går man till skafferiet och blandar ihop nånting. Det blir lite som ett spa hemma. Det är mysigt.

Precis som hos Emma är Carmens badrumsskåp nedbantat. Där finns hemmagjorda salvor, oljor och lite smink. Man behöver inte så mycket, resonerar hon. Men helt ortodox är hon inte.

– Jag har tagit bort allt som är onödigt, men om jag ser nåt väldigt färgglatt smink jag vill ha händer det att jag köper det. Man får välja sina strider. Jag tror att det viktiga är det där man använder dagligen, inte det man använder nån gång då och då.

Oftast tvättar Carmen håret med bara vatten, det räcker för att ta bort svett efter träning och överskottsfett. Ungefär varannan vecka gör hon en lite grövre rengöring med ägg eller bikarbonat beroende på hur lortigt håret är. Innan hon blev no 'pooare tvättade hon håret dagligen.

– Då kunde det bli jättefett redan efter en halv dag. Så tvättade jag igen för att ta bort fett och så blev det en ond cirkel.

Har du tillverkat nån no 'poo-produkt som du är extra nöjd med?

– Jag gillar sockerskrubb. Det brukar jag rekommendera folk. Även skeptiker brukar gilla sockerskrubb efter första användningen. Blanda olivolja och socker och skrubba

FAKTA

BADRUMSSKÅPETS VÅRSTINGAR, ENLIGT Katarina Johansson: Antibakteriella ämnen som triclosan och triclokarban. Kan finnas i exempelvis deodoranter och fotkrämer. Tidigare även vanligt med triclosan i tandkräm. Zinkpyrition, vanligt i mjällshampo, är giftigt för vattenlevande organismer. Många hårfärgsämnen är miljöfarliga och allergiframkallande. En hel del parfymämnen är också allergiframkallande.

I OKTOBER PRESENTERADE Naturskyddsföreningen en ny rapport som visade att vanliga

tvålar, tandkräm och raklödder ofta innehåller mikroplast. Denna osynliga och billiga ingrediens som tillverkarna börjat stoppa i skönhets- och hygienartiklar binder farliga kemikalier och miljögifter och kan vara ett dödligt hot mot livet i havet.

HÄR FINNS INFORMATION om kemikalierna i vardagen: naturskyddsforeningen.se

FILM- OCH BOKTIPS: Stefan Jarls dokumentärfilm *Underkastelsen*, boken *Förgiftad* av Rick Smith och Bruce Lourie och boken *Badskumt – gifterna som gör dig ren, fräsch och snygg* av Katarina Johansson.

kroppen i duschen och skölj sen. Man blir babylen!

I *Badskumt* från 2011 skriver Katarina Johansson att vi svenskar dagligen använder hisnande 110 ton kosmetika och hudvårdsprodukter. Katarina Johansson tror att siffran är i underkant.

– Siffran är från 2004 och kommer från läkemedelsverket. Sen 2004 har ju konsumtionen i alla fall i pengar räknat fördubblats.

Katarina Johanssons enklaste råd till konsumenterna är att tänka över sin konsumtion i stort.

– Man tvättar håret varje dag. Det blir uttorkat och då behöver man en särskild produkt för det. Det blir för platt, då måste man rufsa till det med en annan produkt. Kanske behöver man inte alla de här pry-

larna man tror att man behöver. Undviker man alltför många produkter slipper man automatiskt många av de farliga ämnena.

Katarina Johansson illustrerar sin poäng med bilden av ett badrumsskåp från fyrtio-talet.

– På fyrtioalet fick hela familjens saker plats i ett litet badrumsskåp. Tandkräm, tvål och schampo. Nu är alla badrumsskåp gigantiskt stora. Man tar in extrakorgar och hyllor för att man har så många produkter.

– Alla konsumtionskurvor bara fortsätter peka rakt upp. Vad behöver man egentligen? Jag menar inte att alla ska gå omkring och lukta svett och vara skitiga i håret. Det handlar inte om det, utan om att man inte behöver så många produkter för att hålla sig fin och fräsch. 🍷

Jag kommer att leva
och se ljuset i tunneln.
Det kan bli en lång
eller en kort väntan.
Vad som än händer
kommer jag att hålla ut!

ESKINDER NEGA, ETIOPIEN I MAJ 2013
[FRÅN KALITYFÄNGELSET]

I Etiopien avtjänar en journalist och bloggare ett mycket långt fängelsestraff för att han vågat skriva om press- och yttrandefrihet. Han har även kritiserat den antiterroristlag som innebär att fredliga regimkritiska aktiviteter kan klassas som terrorism. Samma lag har nu använts för att tysta honom. I 18 år.

Just nu skriver 100 000-tals människor i närmare 80 länder för att ge hopp och skapa förändring i andra människors liv. Ett enda brev kan inte förändra världen, men tillsammans kan vi förändra allt för Eskinder.

Skriv för frihet!

När du skriver på för frihet visar du solidaritet med andra människorättskämpar. Du stöttar inte bara dem som får sina rättigheter kränkta, du visar också att världen ser på. Eskinder Nega är en av de som vi lyfter under kampanjen Skriv för frihet.

Skriv för frihet du också på [amnesty.se/skriv](https://www.amnesty.se/skriv)

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

STOLT FYRA STRÄNGAR

Författaren Sture Dahlström spelade emellanåt kontrabas. Grävande journalisten och författaren Hannes Råstam – han skrev boken som delvis ligger till grund för resningsansökningarna som sedan friade Thomas Quick/Sture Bergwall – var även han basist och spelade med bland andra Björn Afzelius. Likaså Arne Dahl, vilket man förstår om man läser sidan 463 i romanen *Misterioso*, där hans karaktären Jorge Chavez på ett flygplan på väg Riga-Berlin funderar och reflekterar över basister han respekterar och deras olika förtjänster och signum.

En basist dömdes för de rasistiska attentaten i Malmö för några år sedan där två personer dödades och minst åtta personer skadades. Kidnapparen Ariel Castro råkade även han vara basist. Precis som självutnämnde satanisten, mördaren och mordbrännaren Varg Vikernes.

Keanu Reeves är basist. Och Barack Obamas före detta klasskamrat från Harvard, juristen Jackie Fox, spelade tidigare bas i *The Runaways*.

Förutom att dessa personer är basister har de egentligen ingenting gemensamt. Men det faktum att de alla i någon mån är, eller har varit, basister för dem samman.

Det är 23 band, fyra strängar – i de flesta fall, några av Arne Dahls romankaraktärs favoritbasister spelar femsträngat, exempelvis John Patitucci – och en 34-tums mensur som är den gemensamma nämnaren. Samt en strängtjocklek som varierar mellan .040-.095 och .050-.105.

NÄR THE ROLLING Stones före detta basist Bill Wyman intervjuades – jag tror att det var av BBC – i samband med att han släppte sin biografi *Stone Alone* 1997 ansåg han att det historiskt sett var fullständigt meningslöst att ha varit basist i The Rolling Stones – att ha fått slå en enda inning i kricket för England hade för

honom varit så oändligt mycket större än de futtiga bastoner han spelat.

Ett obegripligt uttalande egentligen. Men typiskt för en basist.

På forumet talkbass.com finns en handfull poster som handlar om unika karakteristika som enligt dem som skrivit inläggen är typiska för just basister.

Genomgående är, enligt dem, att basisten är den person i bandet som är minst intresserad av rampljuset, vet mest om musikteori och inspelningsteknik, är lugn och trygg, harmonisk och tillbakadragen och den som, på grund av sin fysiska placering på scenen, snackar och hänger mest med trummisen.

Basisten är också den person i bandet som har makten att med några väl valda synkoper skaka om soundet och få alla andra att bli stela av skräck innan de hittat tillbaka till sina utgångslägen.

JULAFTON SNART.

Och någonstans på jordklotet kommer det att ligga en innerligt önskad bas under en gran och vänta på en ung mans eller kvinnas förväntansfulla fingrar. Eventuellt något begagnad för att se om intresset håller i sig, kanske ett sådant där nybörjarset med bas,

**BASISTEN ÄR DEN PERSON
I BANDET SOM HAR MAKTEN
ATT MED NÅGRA SYNKOPER
SKAKA OM SOUNDET OCH FÅ
ALLA ANDRA ATT BLI STELA
AV SKRÄCK**

förstärkare, sladd och axelband som det annonseras om i musiktidningar.

Och i en intervju framöver kommer han eller hon att berätta om just den julen och hur det där instrumentet förändrade livet, öppnade världar, stängde igen andra och tog honom eller henne bort och i väg och in i sammanhang där man kunde forma sitt liv som man ville, i djupet av den där lösa E-strängen.

DET FINNS 92 olika tonval att spela på en bas genom att trycka ner strängarna på en given plats mellan banden, samma ton kan också spelas på olika ställen på halsen, i olika oktaver. Lägg sedan till lösa strängar och flageoletter och det blir ett antal toner till.

Att spela bas handlar om så oändligt mycket mer och annat än just en nedtryckt sträng mellan två band som skapar en specifik ton – det handlar om rytm, takt, smak, ton, stil, sväng, harmoniska val, oktavval, rytmiska finesser, glissandon, hammer-ons och pull-offs, mellanrum mellan tonerna.

Kanske handlar basspel allra mest om tystnad. Om det som inte spelas. Om förväntan.

Jag minns hur vi satt på golvet runt ett askfat i Mattias gamla lägenhet och lyssnade på Dan Hylander och Raj Montana bands första plattor och lyssnade till basisten Ola Johansson och försökte förutspå, sett till taktslagen, när nästa baston skulle komma.

Detta var eoner innan Youtube fanns, då man var tvungen att sitta precis vid stereon och lyfta pick-upen och backa och ta om och lyssna och trassla när man tog ut en låt. I dag lär man sig Rushs "Tom Sawyer" på en dryg timme.

Då visste vi ingenting om vare sig Jan Arnald, "Greven", Caotico Q. Himmelstrutz, slipade strängar eller Barack Obama. Inte så värst mycket om tystnad och ensamhet heller.

Det skulle komma med tiden. ☺

MJUKA KLAPPAR

PÅ KÖPET
När du handlar
Icebreakerprodukter
för minst 1000:-

Icebreaker Chase Beanie
▲ ord. 279:-

🔍 Icebreaker Oasis LS Crew

► Dagar i skidspåret eller vandringen? Oasis är en underställströja i mjuk merinoull, vars värmereglerande- och ventilerande förmåga gör att den kan användas året runt. 799:-

🔍 Icebreaker Oasis Leggings

◀ Underställsbyxa i mjuk merinoull. 699:-

 NATURKOMPANIET

GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA | HELSINGBORG
JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING | LULEÅLUND
MALMÖ | NORRKÖPING | STOCKHOLM | SUNDSVALL | UPPSALA
VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSDVIK | ÖSTERSUND
WWW.NATURKOMPANIET.SE

För ett år sedan, i december, började Jack sälja Situation Sthlm utanför City Gross i Bromma Ulvsunda. Vissa kallar honom "City Gross gladaste arbetare" och han berättar varför platsen gör honom så lycklig. BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MIN PLATS

är mår jag skitbra. Jag får vara social och har många stamkunder som köper tidningen. Vi brukar stå och snacka om allt möjligt, alltifrån relationer till problem. Det händer att jag bjuder dem på en kaffe och barnen får glass eller klubbor, och jag har blivit bjuden på mat och läsk. Det är roligt att ha lite mer kontakt med kunder.

Att sälja tidningen är det bästa jag har gjort, förutom när jag jobbade som servitör och när jag gick som elev hos en ljudtekniker. Varje vecka spelade sex olika band och det var awesome. Jag har velat bli ljudtekniker sedan jag var elva år och lyssnade på Pink Floyd för första gången.

Jag började jobba tidigt i livet, först på Hemglassbilen, sedan som rullskridsko- och cykeluthyrare och senare på krogen. Men jag började dricka för mycket. Jag hade haft det jobbigt och kärlekslöst, och alkoholen gav

mig värme inombords. Men det förstörde också allt: relationer, jobb och boende.

I dag är det nya tag. Jag sköter mig bättre och har blivit mer vuxen. Dricker aldrig på jobbet och har bättre moral. Förr hade jag nästan gett upp om livet, men nu har jag lärt mig att vara lycklig över det lilla. Jag brukar säga till folk att dra upp mungiporna, för livet blir mycket gladare då. Man ska vara rädd om varandra.

Det är lättare att vara social och prata med folk i dag. Jag har en hjärnskada efter en trafikolycka och har asperger och adhd. Medicin får mig att fungera bättre och det blir lugnt i huvudet. Tidigare kunde det vara som en centrifug där inne, snurra i 180. Medicinen är livsviktig för mig.

Jag har blivit hej och du med hela personalen på City Gross och känner igen många som kommer hit för att handla. Förut var det "alla känner apan och apan känner ingen". Men nu känner apan ganska många. 🍷

Metadon ovanligt bland ungdomar

NY FORSKNING SLÅR HÅL PÅ PÅSTÅENDEN I SAMHÄLLSDEBATTEN

NICOLASINNOVA/CREATIVE COMMONS

DE SENASTE ÅREN har metadon och buprenorfin (Subutex) beskrivits som ett växande problem bland svenska ungdomar. I samhällsdebatten har det hävdats att preparaten, som är läkemedel mot heroinberoende, läcker ut från behandling och når ungdomar på den illegala marknaden. De har också pekats ut som inkörsport till heroinmissbruk. Men det stämmer inte, visar ny forskning vid Malmö högskola.

– Det har spridits påståenden av olika aktörer där sanningshalten har varit svårbedömd, eftersom det inte har funnits nån forskning i Sverige och väldigt lite internationellt. Genom debatten har man fått en negativ bild av patientgruppen, vilket går ut över patienternas möjligheter att etablera sig i det vanliga samhället, säger Björn Johnson, docent i socialt arbete och projektledare.

– Ett vanligt påstående är att preparaten läcker ut till ungdomar tidigt i drogkarriären och att de därigenom drar in nya personer i opiatmissbruk. Nu kan vi visa att det inte stämmer.

Hans forskningskollega Torkel Richert menar att beskrivningen framför allt har byggt på enskilda fall och iakttagelser.

– Vår studie, som är den första systematiska forskningsstudien på området, visar att det är mycket få ungdomar som kommer i kontakt med eller testat dessa preparat, säger han.

Som en del av projektet "Läckage och icke-medicinskt bruk av metadon och buprenorfin i Sverige" har forskarna gått igenom registerdata och

Metadon och buprenorfin Narkotikaklassade läkemedel som används i underhållsbehandling för opiatberoende personer, främst heroinberoende. Läkemedlen tar bort abstinens och drogsuget.

intervjuat ett stort antal personer som i sitt yrke möter unga droganvändare. Syftet har varit att undersöka i vilken utsträckning olaglig användning av metadon och buprenorfin förekommer bland ungdomar och unga vuxna i Sverige och när i drogkarriären de börjar att användas.

– Det här är viktigt att veta för att kunna se vilka insatser som behövs och på vilka områden. Och om vi vill undvika dödsfall måste vi veta vilka som rör sig i riskgrupperna, säger Björn Johnson.

FORSKARNA HAR SETT att metadon och buprenorfin är mycket ovanligt bland ungdomar i allmänhet. De flesta känner inte till preparaten och enligt gymnasiundersökningar har mindre än 0,1 procent testat dem. Inte heller är de vanliga bland unga som använder narkotika. Studien visar att det är vanligare att unga som testat droger använder andra, mer lättillgängliga narkotikaklassade läkemedel som tramadol och bensodiazepiner. Det är läkemedel som är betydligt mindre kontrollerade och som finns i många hem.

– De ungdomar som använder metadon eller buprenorfin illegalt är den grupp som har ett tungt narkotikamissbruk. Ju mer etablerad drogproblematik, desto vanligare

är preparaten. Inom den allra tyngsta gruppen av unga drog-användare är de relativt vanliga. Det är framför allt personer med ett heroin- eller blandmissbruk som använder dem. De som har ett heroinberoende använder metadon och buprenorfin för självmedicinering eller när de inte kan få tag på heroin, säger Björn Johnson.

Preparaten kommer rent generellt in sent i drogkarriären. En grupp där användning av preparaten är vanligare är vuxna med heroinproblem. En stor majoritet av patienter i underhållsbehandling uppger att de har tidigare erfarenhet av illegalt användande av metadon och buprenorfin.

– Huvudskälet har varit att "hålla sig frisk", undvika abstinens, säger Björn Johnson.

I EN ANNAN studie forskarna gjort med patienter uppger 25 procent att de tidvis använt preparaten ungefär på samma sätt som man gör i en behandling. Det kan vara personer som har blivit utslängda från behandling för att de exempelvis sidomissbrukat eller som av något skäl inte har skrivits in på ett behandlingsprogram.

MARIA HAGSTRÖM

Vinternatt behöver fler akuta sovplatser

Ingen ska behöva sova utomhus på vintern. Det är tanken bakom projektet Vinternatt som för andra året i rad öppnar två härbärgen för akut hemlösa EU-medborgare.

Under förra vintern sov 670 EU-medborgare på Vinternatts akutboenden. Då var platserna 44 per natt, men nu har antalet ökat något – med 4 platser. Det räcker inte, tycker oppositionen i socialnämnden. De skulle vilja se en fördubbling. Men i lokalerna i Hjorthagen och Värtan finns det inte plats för fler sängar. Och de sovplatser som tillkommit i år är madrassplatser, menar Leif Öberg på Frälsningsarmén som driver ett av akutboendena. Det andra drivs av Stockholms Stadsmission och de finansieras av Stockholms stad.

– I fjol var det i genomsnitt 10 personer varje natt som nekades en sängplats för att det var fullt. I år har behovet snarare ökat än minskat, säger Leif Öberg.

EU-medborgare omfattas inte av Stockholms tak-över-huvudet-garanti.

– De som inte får plats här kan kontakta socialjouren som gör en individuell bedömning. En akut utsatt hemlös person kan få en plats på nåt av de ordinarie akutboendena. Men det är få som lyckas, och det är få som söker. I stället kanske det blir portuppgångar och stationer, säger Leif Öberg.

Men han har förhoppningar om att det ska öppna något mer nattetid i Stockholm.

– Det pågår samtal med Stockholms stad och olika kyrkor. Verkar inte omöjligt att öppna ett enklare ställe, som kanske inte har fullvärdiga sängar men som i alla fall blir en värmeplats och en vilostuga. **MARIA HAGSTRÖM**

30

hemlösa personer i Stockholm kommer att få en lägenhet genom projektet "Bostad först" nästa år. Alliansen i Stockholms stad har i budgeten för 2014 planerat för en fördubbling av antalet lägenheter, från 30 till 60. Bostad först innebär att en hemlös person får en lägenhet utan att först behöva vara till exempel skuld- eller drogfri.

DRÖMMAR

TOMAS STRANDBERG

– **JAG TROR ATT** det är viktigt att ha drömmar, nåt att sträva mot. För mig var alltid drömmen att jobba med människor, göra nåt som hjälper andra.

Situation Sthlm-försäljaren Tomas Strandberg tror att det beror mycket på hans biologiska föräldrar, att han velat göra något för personer som hamnat i liknande situation som de. De hade missbruksproblem och som treåring blev han därför fosterhemsplacerad hos en familj på en bondgård på Visingsö, en liten ö i Vättern vid Jönköping.

Att växa upp på bondgård skapade inte några bondedrömmar.

– Nej fy fan. Aldrig i livet. Skrikande djur halv sex på morgonen, då väljer jag skrikande människor i stället.

Han trivdes bra hos familjen, men att vara fosterbarn var inte lätt.

– Det gick rykten och i skolan kunde jag få höra allt möjligt: "din mamma knarkar och din pappa är fängelseidiot". Jag stängde öronen och gick i min egen takt framåt.

OCH SÅ SMÅNINGOM började drömmarna förverkligas. Han jobbade med människor, inom äldreården, psykiatri och missbruksvården. Också med människor med autism eller asperger. Och under en tid arbetade han även på ett gruppböende för personer med Downs syndrom. Han minns hur de då brukade åka till Fryshusets handikappdanser.

– Det var jätteroligt och det hände så mycket. Det var dans, svartsjukedramer, men framför allt en enorm glädje. Jag förstår inte var deras ständiga enorma glädje kommer ifrån. Det är härligt, precis som att de säger precis vad de tänker, oavsett om man sitter på tunnelbanan eller nån annanstans så kommer det ut högt och tydligt. Det har haft sin tjusning att jobba med personer som har Downs syndrom.

När Tomas Strandberg för några år sedan utbildade sig till undersköterska gjorde han sin praktik på psykiatri på Rosenlunds sjukhus. Men då kände han att låsta avdelningar, som det var där, inte var hans grej.

– Tvång och bältesläggningar, jag tycker inte att det känns rätt bra. Men det var väldigt roliga människor att jobba med, som kunde driva med sig själva och sina diagnoser. Jag kommer ihåg en kille som jag alltid spelade bordtennis med. Han var schizofren och han kunde spela på det där. Ibland visste man inte om han inte hade tagit tabletten eller om han skojade. Men när han var borta på riktigt, då var det inte så kul, särskilt inte för honom.

ATT JOBBA MED personer som mår psykiskt dåligt eller som befinner sig i ett missbruk tycker han inte har varit jobbigt.

– Däremot kan jag känna en sorg för människor som har det riktigt

jobbigt i livet. Som jag träffat i jobbet eller ute på gatan. Där hamnade han själv ett tag. Det var när han från en dag till en annan var tvungen att flytta ut ur sin andrahandslägenhet. Killen som hade kontraktet hyrde ut utan bostadsbolagets vetskap. Men nu hade de fått veta det.

han närmade sig botten som han fick stöd av socialtjänsten, mer än en härbärgeplats.

– Nu är jag på väg ur den här situationen, med hjälp av hård vilja. Jag har en liten lägenhet, jag har fått bra kontakt med barnen igen och söker nya jobb. Jag är grymt intres-

DET VAR JÄTTEROLIGT OCH DET HÄNDE SÅ MYCKET. DET VAR DANS, SVARTSJUKEDRAMER

Allt förändrades ganska snabbt. Från att ha en lägenhet, jobbvikariat och sina barn varannan vecka började han nu sova på olika vandrarhem, vikariatet tog slut likaså pengarna. Det blev härbärge och han förlorade nästan kontakten med barnen.

Han upplever att det var först när

serad av att jobba inom psykiatribiten på nåt sätt. Nu, med den där erfarenheten, tror jag att jag förstår mer vad folk går igenom. Psykologi är hemskt intressant: hur människan fungerar, eller inte fungerar, och hur man kan få det att fungera.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **JOEL NILSSON**

CITAT

/// Jag skulle vilja lära mig att dyka, ta certifikat. Och resa hemskt långt bort då och då, spelar ingen roll vart bara det är varmt och hemskt långt bort."

/// En av mina största önsningar var att få egna barn. Det fick jag också, jag har två söner som är fjorton och snart elva år. De bor hos sin mamma, men jag träffar dem ofta."

/// Det är knappast en dröm att vara bostadslös, men en dröm att ta sig ur det. När jag hade bott på härbärge och vissa nätter utomhus bestämde jag att så här ska det inte vara. Det här är inte jag."

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Till minne av vår underbara vän Dennis

● Jag hoppas att du nu har funnit frid och ro i ditt hjärta och i din själ. Hälsa alla våra vänner som du nu kommer att åter träffa. Nu har du tid att jaga rekordfisken, jag vet att du tar den...

Vi ses igen min vän. Du är saknad av många.

Hjärtliga kramar,

MICHA OCH HELENA

Gränstrakt

● Titta på mig.

Se mig som en karta

Hjässan är norr

Fötterna söder

Nästan tre hundra mil är min kropp

Mellan knä och midja är jag född, likaså min mor

Far min har sitt ursprung runt mitt vänstra öra

som gränsar till Finland

Om jag pekar rätt ut från kroppen

med mitt vänstra pekfinger

när jag min farmors födelseort

som ligger i Ryssland, men

tillhörde Finland

då min farmor föddes på 1800-talet.

Öresund gränsar mina fotsulor

Runt mina anklar föddes mormor

Jag vill forska vidare för att

upptäcka var i min kropp

Mina förfäder har sitt ursprung

Min historia är gränslös

IRENE

Bilköminnen

● När jag var liten, runt sex år, brukade jag rada upp bilar som en bilkö. Så kunde det se ut när jag gick på lekis, många och långa rader med bilar. I dag ser det ut på samma sätt, fast i Kina med riktiga bilar.

Jag hörde på radio att världens längsta bilkö faktiskt har inträffat i Kina. Mellan Peking och en annan stad var bilkön 100 kilometer lång och varade i tio dagar. Om det skulle finnas fler alternativa vägar och att slippa vara bunden till stora genomfartsleder, tunnlar eller motorvägar kanske man kan slippa att sitta i en 10 mil lång kö i 10 dagar.

När jag var sex och gick på lekis var vi lite smartare än så. Vi hittade på egna fantasivägar, vilket gjorde att vi inte behövde övernatta på lekis för att stå i bilkö i tio dagar. Sen skulle det ju ha blivit långtråkigt att kolla på en bilkö hela dagen, istället för att leka.

DAG

DAG PEKING

Dags för misstroendevotum!

● Är det ingen mer än jag som tycker att det är dags för ett misstroendevotum mot den sittande regeringen Reinfeldt med flera?

Jag förstår inte att de andra partierna inte reagerar mot deras förslag att sälja sista delen av Nordea för att finansiera skattesänkningar med mera. Förra året tog regeringen Reinfeldt utlandslån för att kunna

sänka skatterna. Jag tror att de vet att det kommer bli rödgrönt efter valet och därför så ställer dom till en massa oreda och säljer så mycket de bara kan.

ÄR MAN I position att man kan rasera ett helt lands ekonomi och välfärd så borde lagarna skrivas om så att alla partier måste vara överens om

landet ska låna pengar från banker i utlandet.

Efter valet är det dags att börja betala lånen de tagit och reparera all skit regeringen Reinfeldt ställt till med.

Hur då? Jo, med kraftiga skattehöjningar, vad annars, för jag tror inte dom rödgröna lånar mer pengar för att betala lånen. Det borde ge dom som röstar på Moderaterna en riktig näsbränna.

LASSE SONNEBERG

GEMENSAM JUL PÅ BIRKAGÅRDEN

FIRA JUL MED OSS, VI BJUDER PÅ JULBORD!

TORSDAGEN DEN 26 DECEMBER MELLAN KLOCKAN 12.00 - 15.00
PÅ KARLBERGSVÄGEN 86B (T-BANA S:T ERIKSPLAN).

VARMT VÄLKOMMEN!

BIRKAGÅRDEN

Auktionshuset med något för alla!

Våra experter tar hand om

- Privatpersoner och företag
- Hemvärderingar och dödsbon
- Företagsflyttar och välgörenhetsauktioner
- Kontakta oss idag för gratis värdering eller besök vårt showroom vid Globen

Lauritz.com

A bid better

Lauritz.com Stockholm · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880 · stockholm@lauritz.com
Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 10-15

MEGNA ORD

POESI & KORT SÄGT

Stjärna, stjärna
säger vem du är

● Själv är jag som liten är att jag med båda fötter på jorden står. Den första tanken kommer och den andra strax därefter. Vägen som du visar mig fram lyste i dessa underbara färger vi kallar regnbågens, steg som ljus över land och vägar, jag som liten är, stjärna. Är det denna rätta väg nu, du tar mig med på, då jag som liten är. Min stjärna, där du är, så jag kan finna mina svar. Stjärna, stjärna, jag går som liten där.

GÖTE

Tillsammans med
änglar i gungan

● Gungande änglar både med mörka som ljusa får sova och vila sig, vill jag tacka änglarna med en kyss Av en god natts sömn. Säkert när morgonen stundar vill man med en kyss avrunda.

STINKADE ÅNGVÄLT

Det var en gång

● Då allt inte var som det var. Att förlora det bästa av allt. Vad kan detta nu menas, med detta? Jo, din/vår kontroll av vad vi kallar i dag i hjärnan.

GÖTE

Dagbok från öppen anstalt #3

● **FREDAG 10/5** I dag är det vardag igen, och imorgon är det helg igen, hur fan ska vi ha det... Nåväl, får väl koppla av med lite fredagsmys, vad det nu kan innebära? Nu är det inte bara jag som blivit av med filer på datorn. Nu är det en kille här på avdelningen som har blivit av med ett gäng telefonkort också. Det är för jävligt, tycker jag. Jag har fått en karbunkel i tinningen. På svenska blir det en varböld eller fettknöl – jag misstänker att det är böldpest. Annars är allt som vanligt här.

● **LÖRDAG 11/5** Fick avslag på telefonbeställningen för att ringa till Leila, undrar vad det är för hyss hon har hittat på. Jag får ju inte ha kontakt med kriminella element. I tisdags hade jag suttit i två månader, tiden går och vi med.

● **SÖNDAG 12/5** Vaknade av att plitarna låste upp min dörr klockan 07.50, så länge brukar inte jag sova. På det blev det en kopp kaffe och lite fil med müsli. Sedan bytte jag om och skulle gå och träna, då slog tandvärken från helvetet till. Det var bara att avbryta och slänga i sig ett par värktabletter och lägga sig för att vila ett tag. Det här är ännu ett bevis på att Gud straffar dom som försöker för mycket. Vi tar ett nytt försök senare idag och travar på en dag i taget.

● **MÅNDAG 13/5** Äntligen måndag igen, va? I vanliga fall brukar det ju heta

PREMSHREE PILLAI/CREATIVE COMMONS

Måste beställas en vecka i förväg.

"Oh, fuck it's Monday", när man ska till jobbet på en måndagsmorgon, eller? Men hur som helst så blir helgerna rätt långa och tråkiga här. I dag började jag tillverka min miniatyr-giljotin på svetsen, vi får väl se vad eller vem vi kan halshugga när den är klar. Always look on the bright side of life.

● **TISDAG 14/5** I dag blev det bara en halv dag på svetsen på grund av personalmöte. Tillverkningen av giljotinen går framåt. Har börjat läsa på en ny bok med Liza Marklund, *Studio sex*. Det är den första boken i serien om

kriminalreportern Annika Bengtzon på tidningen Kvällspressen, fast den kom ut som bok nummer två.

● **ONSDAG 15/5** I dag är det onsdagen den 15 maj 2013 och jag fyller 42 år. Det är väl inget speciellt att fira, men ändå – jag tänkte köpa en chokladtårta i går från kiosken och bjuda grabbarna på. Men, vill man ha tårta så måste man beställa den veckan innan. Det visste inte jag, så det bidde ingen tårta. Nog om det, nu ska jag ner och svetsa.

MARKKU

Även vårdmiljöer behöver vårdas

Varje år står Locum bakom investeringar och underhållsåtgärder för 2 miljarder kronor. Det gör oss till ett av Sveriges största fastighetsbolag.

Läs mer om oss och våra pågående projekt på www.locum.se

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

VI ÄR EN DEL AV
STOCKHOLMS
LÄNS LANDSTING

Steffi "Monaco"

Adress: -

Tel: -

Född: 8 september 1961

Om mig

Har alltid varit drogfri!

Intressen: Allt jag får möjlighet att prova på

1961	Föds i Stockholm
1976	Börjar på internatskola i Sigtuna pga mobbning
1981	Tar traktörkörkort
1982	Börjar på lantbruksskolan Bollerup-Hammenhög i Skåne
1983	Får lungsjukdomen lungsarcoidosis
1988	Gifter mig och får mitt första lägenhetskontrakt
1990	Min son föds
1991	Skiljer mig
1995	Blir diagnostiserad med fibromyalgi. Har mycket ont.
1996	Utredningshem med min son som omhändertas. Gifter om mig med min exmake, får en uppenbarelse och blir kristen
1998	Får träffa min son på socialtjänstens kollo
1999	Förtidspension, ny skilsmässa från samma man
2002	Förtäror vårdnaden helt och får inte ha kontakt med min son längre
2009	Vräks på grund av pengaproblem. Bor på vandrarhem, vandrar hela nätterna, åker på kryssningar för att få sova.
2010	Får hjälp att fixa tänderna
2012-	Säljer Situation Sthlm vid Drottningatan 27

DET ÄR INTE VEM SOM HELST SOM SÄLJER SITUATION STHLM

MEGNA ORD

KORT SAGT

Om

- Om det inte fanns syndare så skulle det inte finnas några helgon.
Om det inte fanns några moln så skulle det aldrig regna.
Om det inte fanns någon solnedgång så skulle inte gryningen existera.
Om det inte fanns någon kriminalitet så skulle vi inte behöva några lagar.
Men det finns syndare och det finns helgon, tror jag.
Det finns moln och det finns regn.
Det finns en solnedgång och en gryning
Det finns kriminalitet, då det är väl därför vi har lagar, tror jag

MARKKU

Saknaden efter nära och kära

- Ett av våra största problem vi har i dag.
Att bli ensam. En olustig känsla vi bär på i dag.
Rädd kan man bli, på många olika vis.
Men, när jag säger ordet ensamhet.
Så mina vänner, så tillsammans är vi inte ensamma.
Tänk på den istället.

GÖTE

Slösoc

- Ska det verkligen behöva ta sex månader när man överklagar ett beslut från socialen? Jag har överklagat en massa beslut som jag fått nej på och bara vunnit en gång vilket verkar vara väldigt sällsynt. Vad jag vet så är det bara en riktlinje som säger att man ska gå efter Konsumentverkets mätningar om hur mycket ström man får förbruka.
Det finns ingen som förbrukar lika mycket.

LASSE SONNEBERG

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

MR.DOS/CREATIVE COMMONS

Lilla Nissen

- Jag såg din släde vid vårt hus med medar som jag smitt och färgen hade flagnat av men nu i julerött
Jag vet att du skall resa bort över jordens alla hus och skänka glädje till vart barn som väntat på en jul

Lilla Nissen som hjälper till
Lilla Nissen
Lilla Nissen
Lilla Nissen som hjälper till
så att julen blir glad och fin

- Du alltid sett till alla små att väntan kan va fin när granen står med kulorna och bocken strax intill
Att klappar hamnat under gren men du får inte röra
För först skall knacket höras väl och Tomten släppas in

Lilla Nissen som hjälper till
Lilla Nissen
Lilla Nissen
Lilla Nissen som hjälper till
så att julen blir glad och fin

- Nu ligger snön så vit och fin och Tomten han är inne
Vi ätit gröt med mandel i och alla verkar nöjda
Nu klapparna skall delas ut och jag får väldigt många
Och nästa år han lovade att åter komma hit

Lilla Nissen som hjälper till
Lilla Nissen
Lilla Nissen
Lilla Nissen som hjälper till
så att julen blir glad och fin

LARS BICK

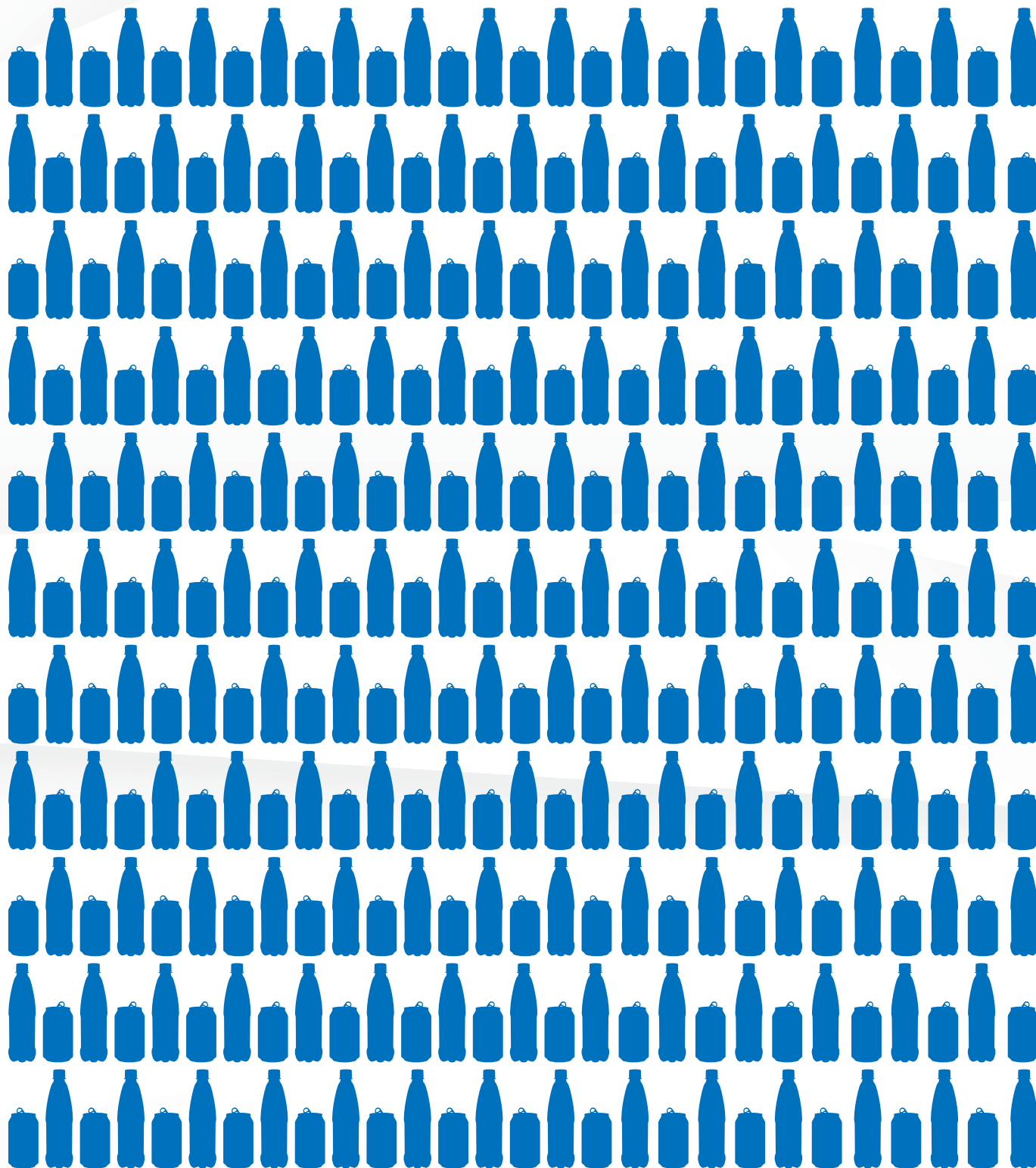
Arbelius astronomirapport 2013

- Mitt astronomiår, 2013, började den 15 februari med att en jättemeteor slog ner i Sibirien, Ryssland, med förödande konsekvenser. Den händelsen anser jag vara så ovanlig att jag jämför den med dinosauriernas utplånande för 65 miljarder år sedan. Med tanke på mitt stora intresse för astronomi så har jag nu införskaffat ett teleskop med inbyggd kamera, så att jag kan fotografera stjärnhimlen.
Den 20 oktober såg jag kometen

- Ison, trots att det var mulet. Jag såg den i väster vid solnedgången, det var som att se en svetslåga på himlavalvet. Den 11 november var det fullmåne och samtidigt var det månförmörkelse.
När detta infaller samtidigt så färgas månen blodröd, i detta fall så var det månens sydpol som färgades blodröd. Månförmörkelse innebär att jordens skugga faller på månen och att månen, jorden och solen ligger i en rak linje.

- Detta inträffar max en till två gånger om året.
Upplevelsen och känslan jag får av att se detta när det verkligen händer, i realtid, är helt mirakulöst magisk – men också vansinnigt skrämmande.
Jag vill även passa på att tillägga att jag är mycket glad och tacksam för all hjälp som jag fått av Situation Sthlm och att jag får vara precis som jag är.

FÖRSÄLJARE 70, A. ARBELIUS

Har du mycket pant? Vi gör jobbet åt dig.

På vår pantmottagning i Kungens Kurva kan du lämna in hela påsar med pant. Pantmaskinen räknar panten och pengarna sätts automatiskt in på det kontonummer du anger. *Låter inte det som ljuv musik?*

PANTAMERA
Att återvinna är en hit

ÖPPETTIDER MÅN-TOR 10:00 - 18:00 & SÖN 10:00 - 16:00 ADRESS PYRAMIDBACKEN 6, 147 75 KUNGENS KURVA TEL 08 - 740 79 09

FÖRETAGSPRENUMERATION

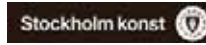
Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

Peter Laursen (peter@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 96

Advent är mörker och kyla.
 Vi tänder ett ljus och ber:
 Förbarma dig Gud över jorden,
 all nöd, all förtvivlan du ser.

MARGARETA MELIN

Välkommen till kyrkan i advents- och juletid!

PATRICIA REYES

Naomi Pilgrim bytte guld mot fet bas

MUSIK ELEKTRONISKT BLIPP, FET BAS OCH EN MOGEN SOULIG RÖST

NAOMI PILGRIMS DEBUT "No Gun" hade redan före det officiella releasedatumet 18 november blivit hyllad och hajpad i musikbloggosfären världen över.

– Det var överväldigande, och jag har svårt att beskriva känslorna. Inte för att jag inte trodde på låten utan för att jag inte visste att det kunde gå till på det sättet.

Hon är uppvuxen i Hägersten och Täby med en mamma från Sverige och en pappa från Barbados. Hennes star quality var uppenbar för omgivningen redan när hon var 14 år.

– Jag stod och apade mig på perrongen på Liljeholmens tunnelbanestation med mina kompisar, dansade och sjöng så där som man gör när man är en sprallig 14-åring, när en kvinna kom fram till mig och sa: "Min man står där borta, han är musikproducent. Vill du komma till studion och sjunga?"

Trots den tidiga studiodebuten var det inte självklart att Naomi Pilgrim ville satsa på musik. Efter en sväng på en guldsmedsutbildning bytte hon till sånglinjen på gymnasiet – där hon för övrigt hängde med Lykke Li, som hon sedan körade med.

Musik har alltid funnits i hennes liv, med en pappa som är musiker och en ständigt sjungande mamma.

– Mamma gick alltid omkring och sjöng, nynnade och visslade i gångarna på Konsum när jag var liten. Det var Uffe Lundell, Sade, reggae, Rikard Wolff. Då skämades jag men nu tycker jag att det är fantastiskt.

När hon var 20 år besökte hon Barbados för första gången. Och det var där hon hittade en del av sin identitet. Hennes älskade ö har letat sig in i "No Gun" som pärlande oljefat i ett karaktärsfullt poplandskap med fet bas, elektroniska blipp och Naomi Pilgrims souliga röst.

Hon gillar landskapsliknelsen.

– Jag vill ha hela tavlan, med alla sinnesstämningar. Det kan vara ett ljud som är i dur, fast låten är i moll.

SOLIDARITET HAR VARIT ETT STORT OCH VIKTIGT ORD HEMMA UNDER HELA MIN UPPVÄXT.

Själv lyssnar hon på musik hon kallar "atmosfärsmusik". Grandiosa, stora ljud som förhöjer och lyfter. Den får gärna vara "lite konstig".

Sedan några år tillbaka är hon engagerad i kampanjen Falling Whistles som arbetar för fred i Kongo.

– Solidaritet har varit ett stort och viktigt ord hemma under hela min uppväxt. Jag ville engagera mig mer än att skicka pengar en gång i månaden till Unicef för att döva mitt samvete. Jag ville göra nånting riktigt som jag kunde ta på.

Du pratar söderslang.

– Då ska du höra min mamma och mormor.

MARIA LINDÉN

MARIA HAGSTRÖM

Kicktorsken

Alexander Salzberger

TEATER Trasslig barndom, droger och förtortsgång. Det finns många sätt att berätta en sådan här historia: tragiskt, ledsamt, moraliserande. Eller så berättar man den som Alexander Salzberger.

Ensam på en scen framför han *Kicktorsken* som bygger på hans uppväxt. Trots en tonårings vilshenhet, alkoholiserade föräldrar och grova slagsmål – är det riktigt roligt. Ibland berättas jobbiga grejer bäst om man blandar in humor. Och under *Kicktorsken* kastas man mellan skratt och smärta. Det är modigt och Alexander Salzberger har ett fantastiskt scenspråk.

På Elverket/Unga Dramaten 1 och 8 december. Sänds också i SVT:s *K-special* någon gång framöver. Se!

ULF STOLT

Tommy Cooper

KOMIKER Det nollställda ansiktet, med draget av lätt förvåning inför sitt eget beteende och andras reaktioner.

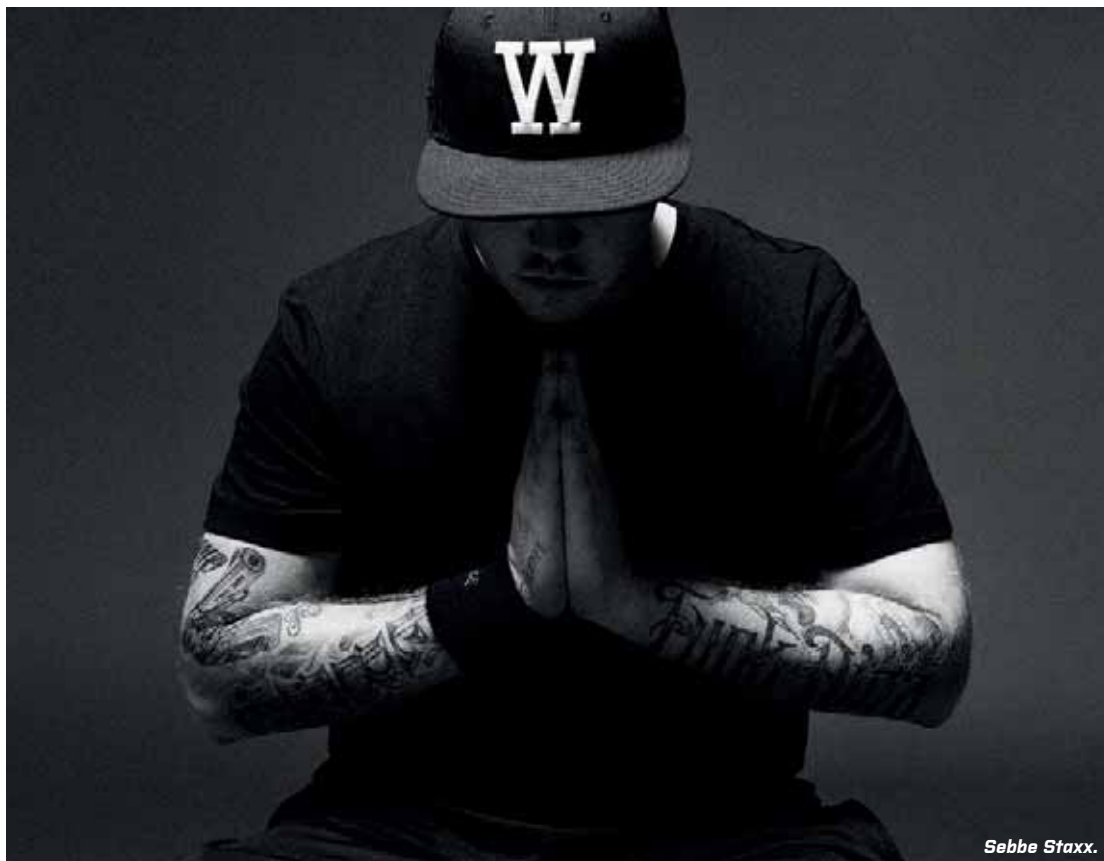
Den röda fezen.

Och så allt det där som aldrig blev av, det där som aldrig hände, aldrig fungerade, men snackades om, skissades, gick igenom, preparerades.

Men alltid fallerade. Ingen kunde som den engelska komikern Tommy Cooper göra egentligen ingenting i 20 minuter och ändå vara fruktansvärt rolig. Kanske för att han gav oss en skymt av sin egen mänsklighet, sin egen osäkerhet, i de där sketcherna.

Han var så kännbart mänsklig i sin komedi att publiken applåderade när han i direktsändning 15 april 1984, inför en miljonpublik, föll ihop och avled i en hjärtattack. De trodde att det var en del av sketchen.

Sebbe Staxx.

Inflation i radioanpassning, tyvärr

Kartellen

Ånger & kamp del 2

★★★★ Exakt ett år efter den omskrivna hiphopgruppen Kartellens framgångsrika album *Ånger & kamp* släpps uppföljaren. Flera av de 16 nya spåren understryker att gangsterromantiken tonats ner till förmån för en politisk agenda.

Efter inledningen, där ett tal av Olof Palme introducerar singelsläppet "Underklassmusik", sitter ribban

riktigt högt. Stress produktion är genuint professionell och Sebbe Staxx låter som att varje ord ur hans mun levereras från hjärtat, men i refrängerna går det inflation i radioanpassad r'n'b. Där försvinner en del av kraften från Sebbe Staxx verser och man kommer på sig med att längta efter låtar som "99 Problems" med Jay-Z, "Haffakort" med Carlito och vad som helst av N.W.A. Även om del ett hade högre toppar

("Mina områden", "Ett bättre liv", "Ställ dig upp") är *Ånger & kamp del 2* ett imponerande verk i sin omfångsrikedom. "Extra allt"-känslan hålls intakt med skådespelare och barnkörer, och den är på både gott och ont.

Samplingen från tv-julkalendern *Trolltider* är genial i sin lättsamhet och i den potentiella hitten "Fallen ängel" gör Syster Sol för Kartellen det Rihanna gjort för Eminem.

DAVID BOGERIUS

MUSIK

Jenny Wilson

Demand the Impossible!

★★★★ Den enda jag kan komma på att jämföra Jenny Wilson med är den jämgamla brittiska artisten M.I.A. De rör sig båda över gränserna för rätt så skilda genrer och lyckas göra det med lätthet.

Demand the Impossible! låter pretentiös och avslappnad på samma gång, "Restless Wind" är ett bra exempel, och övertygar vid första lyssningen. Trots den ganska splittade musikaliska inriktningen skapas en enhetlig känsla av ett begynnande uppror – om än på valium.

DAVID BOGERIUS

Museum of Bellas Artes

Pieces

★★★★½ Svenska Museum of Bellas Artes debutalbum är efterlängtat. Det Force Majeure-anknutna bandet har strösslut med små lowordade singlar sedan 2009. Fullängdaren *Pieces* har låtit vänta på sig och är retrofuturistisk. Åttiotalet möter 2010-talet, typ. Dova, elektroniska ljudmattor blandas med discodoftande beats och sakrala köror.

Låtarna "Come What You May" och "Bear Cubs" hör till favoriterna. Samtidigt lämnar skivan mig med en känsla av att MBA kan mer. Borde våga mer. Då kan det bli genialt.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Linda Pira

Matriarken

★★★★ Här finns det "star quality" så det räcker och blir över. Efter en enda vers på Stors "Rom & Kush" hade tvillingmaman från Hässelby en egen tv-serie på SVT Play. Linda Pira säger själv att hon blivit "sönderhajpad", men uppbackad av Redline Records och producentbröderna Salazar kan hon inte misslyckas på sin första ep.

När hon rappar över titelspåret markerade beats är hon lika övertygande som på sommarens hyllade singelsläpp "Bang Bang/Bäng Bäng".

DAVID BOGERIUS

KLIPP I FILMMUSIKEN

MIKI ANAGNIUS

Kompet på Youtube

NILS BERG CINEMASCOPES *Vocals* är en skiva – och en film. Trion, med saxofonisten Nils Berg i spetsen, spelar live till videoklipp med musiker och sångare från hela världen. När *Vocals* släpps firas det med en filmvisning och en livespelning på Bio Rio.

– Jag fick idén för fyra år sen, då jag ville skriva musik för ett stort band – med bland annat harpor och pukor. Sen insåg jag att man kunde ha med sig alla dessa instrument i datorn och spela till dem. Det hela växte till en idé om att spela till Youtube-klipp. Dels för att det uppstår nånting häftigt i mötet mellan ljud och bild, men också för att personen i klippet blir som den fjärde bandmedlemmen, säger Nils Berg.

EI- och kontrabasisten Josef Kallerdahl fyller i:

– När vi krockar det som händer i klippet med oss tre livepersoner så händer nånting. Vi har också märkt att Nils Berg Cinemascope attraherar en annan publik än gemene jazzpublik. När vi spelar och visar film är publiken mer blandad, publiken släpper sitt "vuxenfilter" och blir nyfiken.

Klippen innehåller alltifrån en bhutanesisk flicka som sjunger en kampsång till en äldre man som framför banjo-doftande americana. På filmen har de flyttat ut musiken till olika Södermalmsmiljöer, där de också spelat in filmen.

– Vi rör oss i våra hemmiljöer, Liljeholmskajen, Årstaviken, Zinkendamms IP, Bergsunds strand... Det är roligt när man kan använda platserna på ett nytt sätt, säger de.

I Nils Berg Cinemascope ingår också trummisen Christopher Cantillo.

ALEXANDRA SUNDQVIST

LÄSBAR VINTER

Skräck, swing
och nyponbuskar

INOM LOPPET AV två veckor har de största svenska bokförlagen skickat ut sina kataloger med utgivningen inför vintern och våren 2014.

Ett nytt prosaverk, *Ingen*, av Lars Norén släpps i januari. Samma månad kommer poeten Anna Hallbergs nya diktsamling *Ljusgrönt och aska*.

I februari kommer romanen *Swing* av Bengt Ohlsson. Om att vidga sina horisonter, om det som händer, eller inte händer, när man låtit pastan svalna och bytet av partner skett. Och varför man hamnade där.

Stephen King fortsätter i *Doktor Sömn* berättelsen om Danny Torrance, vilken far försökte skriva en roman på Overlook Hotel men blev galen. Nu har det gått 36 år sedan *The Shining*, Danny är nykter alkoholist och arbetar på ett sjukhem, där hans synska förmåga lugnar de döende patienterna. Men snart ska hans lugna tillvaro slås i bitar.

Med en titel som *Låt inte den här stan plåga livet ur dig*, *Mona* blir man nyfiken på Anneli Jordahls kommande roman. Om mor och dotter, minnen och glömska, femtiotal och framtidstro. Utgivning i mars.

Månaden efter debuterar Kajsa Grytt som romanförfattare med boken *Nio dagar, nio nätter*, om två syskonpars destruktiva bana, om New York och Stockholm, om ensamhet och klass.

I maj kommer kulturjournalisten Jan Gradvall med *Nyponbuskar, nyponbuskar, hela vägen nyponbuskar*, en samling texter som har en gemensam röd tråd – uppväxt, ursprung – och där musik och populärkultur varit identitets- och skapare för både intervjupersonerna och skribenten.

Abba, Lars Winnerbäck, Robyn och Swedish House Mafia är några av de artister som intervjuas i boken.

ULF STOLT

Anneli Jordahl.

SARA MAG KEY

HOPPA VIKALAN/CREATIVE COMMONS

Viktigast att boken är skriven

Elever på SiS ungdomshem
62 dagar senare...

★★★★½ "Förstörd ända in på djupet, totalt uppriven i mitt inre, jag lovar – Det var aldrig det här jag ville".

"AnGelica" berättar att hennes mamma dog i cancer och bästa vännen i en överdos och att hon är trött på smärta och droger. Det är en tung historia, skriven av en 18-åring. Boken *62 dagar senare...* är fylld med korta texter av ungdomar som

vårdas på SiS särskilda ungdomshem. Här sätter de ord på upplevelser av att vara inlåst på institution, sin bakgrund och hur de mår. Här ges uttryck för sorg, besvikelse, tacksamhet och ilska. Kärlek, ånger och förlåt. Det finns rader om mobbning, brott man begått och hur det känns i själen när man precis sålt sin kropp eller hur ångest och elaka röster rinner ut med blodet när man skär sig.

Det är tungt och jag klarar inte att läsa i ett sträck. Men det finns också

hopp i boken, viljan att förändra och att inte ge upp.

62 dagar senare... är inte korrläst, den innehåller stavfel och slarvfel. Först hakar jag upp mig på det, men sedan tycker jag tvärtom att det är något bra. Det är tonåringarnas egna ord, helt oredigerade.

Bokens styrka, det som gör den så viktig, är inte hur den är skriven, utan att den är skriven.

Går att beställa gratis hos Statens institutionsstyrelse. **MARIA HAGSTRÖM**

BÖCKER

Hasse Lindroth

Stockholm – i ljus och svärta

★★★★ Grafikern Hasse Lindroth, född för 75 år sedan på Tjärhovsgatan, är som Stockholmsskildrare lik Stig Claesson och Per Anders Fogelström. Här är inget idylliserande, svärtan och ljuset samspelar på allvar i ett porträtt av vår stad, som inte väjer för det nötta, det stökiga, det branta och det evigt ofärdiga. Ändå är det en klar kärleksförklaring, en bok att känna igen sig i med ömhet och förståelse.

På omslaget finns en bild av Slussen med den nästan graciösa kurvatur som Hasse Lindroth redan i förväg verkar minnas med saknad.

Nedanför körbanans svängda linje sitter en asgam på en pollare.

Vad betyder asgamen?

– Den är ett porträtt, säger Hasse Lindroth.

Föreställande vem?

– Det vill jag inte avslöja. Men jag kan säga så mycket som att det är en politiker som börjar på Sten och slutar på Nordin.

En gam som på gamars vis inväntar döden, i detta fall Slussens rivning. Sålunda gör Hasse Lindroth sitt inlägg i Slussendebatten. Boken innehåller också fina texter av Per Cornell, likaledes uppvuxen på Tjärhovsgatan.

JAN LINDSTRÖM

Marcus Birro

Calcio Amore – drömmen

★★★★ 14-årige Daniels bästa tillflykt från sina grälände föräldrar är fotbollsplanen. Där trivs han så bra att han via pojklagslaget hamnar i Rom som ungdomsprofvs i AS Roma.

Marcus Birro har skrivit sin första ungdomsbok och håller inte tillbaka sin kärlek till den italienska fotbollen. Han vågar klä den i ord samtidigt som språket inbjuder till läsning även för den ovana.

För den som inte läst något annat än Zlatanbiografien är det här en bra fortsättning.

DAVID BOGERIUS

Kajsa Grytt.

Avsaknad av berättelse

Ömheten

★★ En ung man på ett fordonsprogram, hans kompis, en farsa som dricker, en invandrarflicka som simmar och äger en kamera, en annan arg ung man, en flickvän, ytterligare några yngre människor och ett fåtal vuxna i mer eller mindre ospecificerade biroller. Samt staden Kiruna. Och gruvan. Och snö. Och en risig raggabil.

Lägg till detta ett manus och en regissör, en filmkamera och ett sti-

pendium från Stockholms filmfestival och det kunde ha utgjort grunden för en riktigt bra film.

Tyvärr blev det inte så.

Det blev i stället en timme och tjugo minuter som aldrig tog sig till hjärnan eller hjärtat utan ramlade ur synnerven långt innan eftertexterna börjat rulla. Just för att det som kunde ha blivit en film bara blev tablåer och bilder – om än vackra och poetiska sådana – som aldrig fogades samman. Filmen saknar det

som en film absolut måste ha – en historia som berättas, en riktning.

Som jag som betraktare av filmen kan begripa och av koda.

I *Ömheten* sker saker, människor gör – oftast under mer eller mindre tystnad – någonting. Men handlingarna blir obegripliga utan sammanhang.

Jag sitter under filmen och undrar när det som utspelas ska fogas samman, när det ska avkodas och förklaras, men ungefär halvvägs förstår jag att det inte kommer att ske. **ULF STOLT**

NÄR NORMEN BRYTS

Judi Dench i *Philomena*.

Tanterna tar täten

DET ÄR GLÄDJANDE, sorgligt och sant. Det är glädjande att se Gloria, en 58-årig kvinna, i den bioaktuella filmen med samma namn, som vänder sin ensamhet till glädje och tar för sig under livets tredje akt.

Det är också glädjande att se 70-åriga Chaterine Deneuve storspela i roadmovien *Betties resa*, om kvinnan som vägrar låta sin älskares otrohet bekomma henne. Och att se en vital 79-årig Judi Dench axla huvudrollen i *Philomena*.

Det är glädjande när normerna bryts och vi får fler synvinklar av livet – här tre mogna kvinnors skilda perspektiv. Samtidigt är det sorgligt att detta uppmärksammas i en krönika, som här, som något anmärkningsvärt. Men sanningen är att det fortfarande, mer än hundra år efter filmens födelse, är ett mycket udda inslag i biorepertoaren med en tant i huvudrollen. Därför är det anmärkningsvärt att tre filmer om tanter har premiär under en och samma månad.

Man skulle kunna tro att vi i ett relativt jämställt land som Sverige skulle vara bortskämda med ett välbalanserat utbud skådespelare i titelrollerna, men icke. Här ligger utlandet före, *Gloria* är från Chile, *Philomena* från Irland och *Betties resa* från Frankrike. Endast en svensk spelfilm från 2013 har en tant i huvudrollen, *Skumtimmen* med Lena Endre. Svenska filmregissörer och filmkonsulenter vågar nog inte, men jag hoppas innerligt att de ser att utmärkta filmer också kan bäras av en tant.

I stället satsar Filmsverige på säkra kort. Som julens storfilm *Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann*. Om du undrar vem som spelar hundraåringen kan jag avslöja att det är Robert Gustafsson, och han är inte ens en gubbe.

HENRIK EMILSON

FILM

Philomena

★★★★ Med humor, värme, sorgkant och lagom dos svårta rullas historien upp om Philomena, som tvingas adoptera bort sin treåriga son.

Centrala i dramat är en storspelande Judi Dench, som modern som 50 år senare beslutar att söka upp sitt barn. Och Steve Coogan som opportunistisk journalist som ser en möjlighet att göra en bra story av hennes och sonens öde.

Dialogen och samspelet dem emellan är en stor njutning samtidigt som den gripande berättelsen framkallar både skratt och tårar.

HENRIK EMILSON

Tålamodets sten

★★★★ En ung kvinna någonstans i ett krigshärjat Afghanistan sköter sin komatöse make i hemmet.

Första gången är hon familjens överhuvud, för första gången kan hon öppet kommunicera med sin make. Vart efter tiden går växer hon i styrka, personlighet och utsvävningar, samtidigt som hon avslöjar mer och mer om sig själv och om familjens hemligheter för den medvetlösa maken. Kammerspelet och inte minst Golshifteh Farahani i huvudrollen, griper sakta men säkert tag och håller fast till det förlösande slutet.

HENRIK EMILSON

Svinen

★★★★ Det enda som lyser i *Svinen* är alltid utmärkta Vincent Lindons vita 400-dollarsskjortor. Allt annat i filmen är femtio nyanser av grått, där det vita sakta dräneras och tonen blir mörkare för varje minut.

Det är ett skickligt berättat, men oerhört tungt drama, centrerat kring en familjehemlighet och -tragedi så mörk och med sådana krafter att det där ljuset i tunneln känns obefintligt.

Det lugna tempot och de mystiska inslagen skapar en febrigt fascinerande atmosfär.

HENRIK EMILSON

"Publiken är mer tillbakahållen i Sverige"

LAGOM TILL SIN 50-årsdag utsåg Nina Stemme till världens bästa kvinnliga operaartist av International Opera Awards i London.

En titel hon visserligen erhållit redan 2005, men då av det tyska Operamagasinet *Opernwelt*. Inte illa för stockholmaren som antogs till Operahögskolan först vid tredje försöket.

Det internationella genombrottet kom med rollen som Isolde i Wagners *Tristan och Isolde*. Skivbolaget EMI:s studioinspelning av föreställningen med Nina Stemme och tenoren Plácido Domingo ska ha kostat runt 100 miljoner kronor att göra.

Under december finns det dubbla chanser att se och höra vår världsberömda sopran på hemmaplan. Nina Stemme spelar titelrollen i Richard Strauss *Salome* på Operan under sju föreställningar i december och medverkar också när den tredje akten av Richard Wagners *Valkyrian* ges i Berwaldhallen 5 och 7 december. Frågan är när hon ska hinna handla julklappar till de tre tonårsbarnen.

– Så långt har jag inte tänkt ännu. Vi får nog först ta en diskussion hemma om hur vi ska ha det med julfirandet i år. Det viktiga är att familjen träffas, säger Nina Stemme.

Hur skulle du beskriva *Salome* för någon som aldrig varit på Operan?

– *Salome* har vuxit upp i en dysfunktionell familj och när operan börjar har hon aldrig känt äkta kärlek.

Hon är tjejen som inte kan ta ett nej och när hon får ett nej är hon beredd att offra allt.

Hur känns det att komma hem till Stockholm och sjunga?

– Det är härligt att komma hem och jag känner mig extra välkommen när jag kommer tillbaka till Stockholmsoperan numera. Att jag sjunger så mycket på andra ställen gör att det blir mer exklusivt och uppskattat när jag väl kommer hem.

Hur är Stockholmspubliken jämfört med andra operahus?

– Publikreaktionerna är lite mer tillbakahållna i Sverige än i många andra länder, vilket gör det desto mer uppenbart när de verkligen gillar nåt. I utlandet möts man av ett bokstavigt

talat öronbedövande bifall efter en lyckad föreställning men faktum är att stående ovationer är vanligare i Sverige än utomlands!

Hur känns det att bli utsedd till världens främsta kvinnliga operasångare av International Opera Awards?

– Jag är glad så länge det varar... men även om det är ett mycket ärofyllt pris är det inte nåt jag tänker på varje dag. Livet fortsätter som förut!

Hur gör du för att fortsätta utvecklas som operasångare?

– Jag arbetar varje dag, musikaliskt och/eller sceniskt. När jag är i Sverige träffar jag regelbundet min sångcoach. Jag är hela tiden beroende av öron som lyssnar.

DAVID BOGERIUS

KRÄVANDE KRITERIER

Rättvisa Bio Rio

UTÖVER ATT DEN är Stockholms första Kravmärkta biograf märker Bio Rio sina filmer om de klarar Bechdeltestet.

Testet kommer från den tecknade serien *Dykes to Watch Out For* av Alison Bechdel från 1985 och består av tre enkla kriterier som måste uppfyllas för att en film ska bli godkänd: Filmen måste ha minst två namngivna kvinnliga rollfigurer, dessa namngivna kvinnor måste prata med varandra, om någonting annat än män.

Det kan låta enkelt, men det är härresande många filmer – inklusive dem vi ser bli nominerade till guldbaggar och oscars – som knappt klarar ett kriterium.

Initiativtagare är, utöver Bio Rio, Rättviseförmedlingen och WIFT (Women in Film and Television) som A-märker biografens repertoar.

A står för "approved", att filmen klarat testet. Däremot skriver biografen på sin hemsida att det inte är en kvalitetsstämpel, om filmen är bra, dålig eller jämställd, utan ska ses som en konsumentupplysning. Men en viktig upplysning som spelar roll: "Utifrån ett demokratiskt perspektiv så spelar det roll att det i dag är en sådan enorm obalans gällande vems berättelser och perspektiv som vi ständigt (och kanske omedvetet) tar del av, exempelvis på bioudden", skriver de.

HENRIK EMILSON

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

Mackmästare

Kallskänkan Marine Berggren från Spånga Konditori kom på andra plats i Mack-SM med sin macka "Svea".

BRILJANT

– När jag var liten bakade jag mycket och tyckte att det var roligt att prova mig fram, hällde i en halv förpackning bakpulver och trixade. Nu inför Mack-SM testade jag mig också fram med brödet, men på en annan nivå förstås. Jag gjorde ett ekologiskt levainbröd. I en och en halv vecka testade vi brödet varje dag, provade olika sorter, om det skulle vara krispigare eller ha tjockare skorpa. Det är ett surdegsbröd och då måste man vända och vika degen kontinuerligt. Lite meckigare. Vi satte degen på eftermiddagen före tävlingen och bakade brödet klockan tre på natten.

– Jag kom på mackan "Svea" en kväll när jag hade svårt att sova. Den är gjord på svenska råvaror: gulbeta, syrligt äpple och enrisrökt fläskside från Grevbäcks prästgård i Västergötland. Då vet jag att grisarna har haft det bra. Mackan har också en sveciacrème gjord på ost som lagrats i 24 månader. Då får den små kristaller och starkare smak.

– Älgört är det där lilla extra i min macka. Den är besläktad med älggräs som tillhör samma familj som rosväxten. Den är speciell i smaken, lite syrlig. Det är som med lamm och getost: antingen gillar man det eller inte. Jag gjorde en sirap på den med fläder, då blir älgörten inte lika stickig.

– Allt i mackan är sånt jag själv gillar. Och jag älskar mackor. Och kolhydrater. Just nu är det ju mycket hysteri kring det här med lchf och kolhydrater. Men det går inte att leva utan, då skulle jag bli en jättearg människa.

MARIA HAGSTRÖM

FAKTA

Marine Berggren hade 45 minuter på sig att göra 20 mackor. Skala och skära äpplen och gulbeter: 6 minuter. Sveciacrème: 2,5 minut. Sirapen: jättefort. Dela brödet och mackmonteringen: 17 minuter.

Vilka knivar som användes var viktigt. De var hennes egna, eftersom "alla slipar sina knivar på olika sätt". Brödet skars med Victorinox brödsåg.

LUGER PRESENTERAR

ANNA VON HAUSSWOLFF

1 DECEMBER FASCHING STOCKHOLM

KODALINE

1 DECEMBER DEBASER STRAND STOCKHOLM

CRYSTAL FIGHTERS

3 DECEMBER DEBASER STRAND STOCKHOLM / 4 DECEMBER BABEL MALMÖ

KURT VILE & THE VIOLATORS

SUPPORT: TRUE WIDOW / 6 DEC PUSTERVIK GÖTEBORG / 7 DEC DEBASER MEDIS STOCKHOLM / 8 DEC MEJERIET LUND

POLICA

22 JANUARI DEBASER STRAND STOCKHOLM

DEER TICK

30 JANUARI DEBASER STRAND STOCKHOLM / 31 JANUARI PUSTERVIK GÖTEBORG

ELLIE GOULDING

31 JANUARI ARENAN STOCKHOLM

HAIM

15 FEBRUARI BERNIS STOCKHOLM

ANNA CALVI

15 MARS STADSTEATERN GÖTEBORG / 16 MARS SÖDRA TEATERN STOCKHOLM

MIDLAKE

16 MARS BERNIS STOCKHOLM / 21 MARS PUSTERVIK GÖTEBORG

VALERIE JUNE

16 APRIL KÄGELBANAN STOCKHOLM

ALKALINE TRIO

10 MAJ KB MALMÖ / 11 MAJ PUSTERVIK GÖTEBORG / 12 MAJ JOHN DEE OSLO / 13 MAJ DEBASER MEDIS STOCKHOLM

LUGER

WWW.LUGER.SE

DÅTID STHLM

DECEMBER 1999

HUR SKA DET gå med grabbpakten i *Expedition: Robinson*? Kommer Klas, Jerker, Jesus och Robban att klara sig in i det sista eller har Agneta och Sara lyckats alliera sig med någon av dem? Annars är deras enda utväg att vinna de återstående tävlingarna.

"Det blev lite halvsunkig stämning på slutet på ön", säger en av deltagarna till tidningen Expressens speciella Robinson-99-reporter.

Nobelpristagaren i litteratur, Gunter Grass, förvånar alla med att vara synnerligen dansant under Nobelfestens mer utlevande del. Han förklarar det med att han hade nytta av kriget när han lärde sig dansa: "Jag är så kort och när jag var ung ville inga kvinnor dansa med mig, de valde de långa, stiliga männen. Men sen kom kriget och de männen försvann först ut i krig. Då var de tvungna att dansa med mig och jag fick övning."

Trots att luftkvaliteten i Stockholm generellt blivit bättre under hela nittioalet, överskreds under 1999 normvärdena för kvävedioxid, marknära ozon, partiklar samt cancerframkallande ämnen.

Alla tre nationella miljö kvalitetsnormer för kväveoxid överskreds på Hornsgatan och Sveavägen. Och det uppsatta tröskelvärdet för marknära ozon gällande skydd av hälsa överskreds både på Torkel Knutssongatan och vid bakgrundsstationen Aspveten.

Det omgivningshygieniska gränsvärdet för bens(a)pyren har under april och maj månad överskridits kraftigt.

RIKSDAGEN BESLUTAR ATT Sverige ska ansluta sig till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk. De fem erkända nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer (räknas även som urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. De historiska minori-

GUNNAR ASK/TT BILD

Joey Tempest poserar framför en klocka inställd på tolvslaget på torsdagen 30 december 1999, dagen före Europas comeback med "The Final Countdown" på millenniefirandet i Gamla stan.

tetsspråken är jiddisch, romani, chib, samiska, finska och meänkieli.

Joakim Thåström gör sin första platta på svenska – *Det är ni som er dom konstiga det är jag som är normal* – på närmare ett decennium. Och han gör bara en tidningsintervju – i Situation Sthlms decembernummer.

Carl Bildt bjuder sina tidigare partiledarkollegor på julmiddag på Trattoria Romana. Alf Svensson och Carl Bildts hustru Anna Maria Corazza Bildt leder allsången. Före desserten sjunger Alf Svensson "Sankta Lucia" på både svenska och italienska.

Europas enda konsert med båda gitarristerna John Norum och Kee Marcello sker nyårsafton på en pråm framför Gamla stan. De spelar två låtar.

Regeringen beslutar att Stockholm, tillsammans med städerna Sundsvall, Göteborg och Malmö, får casinon.

I förordet till Stockholms stads årsredovisning för 1999 skriver finansborgarrådet Carl Cederschiöld: "Ingen stad utanför USAs gränser har

vikingatid fram till den förödande slottsbranden 7 maj 1697".

Post- och telestyrelsen slår i sin 2000-rapport 1 december fast att

FÖRE DESSERTEN SJUNGER ALF SVENSSON "SANKTA LUCIA" PÅ BÅDE SVENSKA OCH ITALIENSKA

så många Internetrelaterade företag som stockholmsregionen."

Nämndernas resultat är 113 miljoner, en förbättring med 132 miljoner jämfört med året innan.

MUSEET TRE KRONOR öppnas. Vilket beskriver "slottets historia under dess äldsta tid, från ett ursprung i dunkel

deras tidigare bedömning kvarstår – telekommunikationerna kommer vid detta årsskifte att ha samma goda funktion som vid tidigare årsskiften.

Solen går som tidigast upp 08.16 och som senast ner 14.57.

Det inträffar 11 bullerhändelser över 80 decibel på Sveavägen.

ULF STOLT

DEC

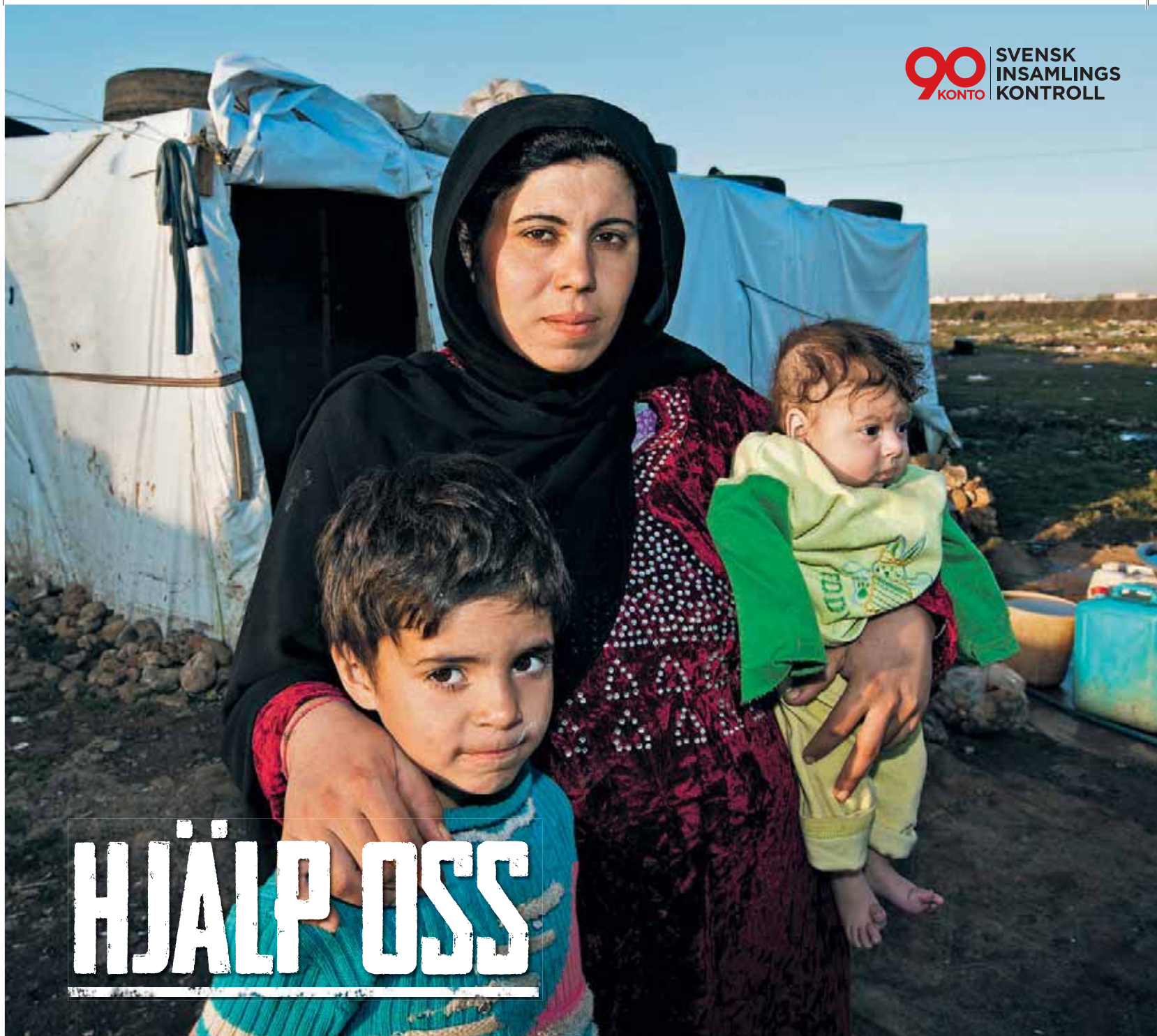
1994 Fyra personer skjuts ihjäl och flera skadas när en person öppnar eld med ett automatvapen mot entrén till nattklubben Sturecompagniet.

1290 Kung Magnus Ladulås avlider på Näs slott på Visingsö. Hans kropp förs till Stockholm för att begravas i Riddarholmskyrkan.

Kung Magnus Ladulås sigill.

1982 Restaurang Fontainebleu på Norrlandsgatan sprängs, flera våningar i huset förstörs i något som misstänks vara ett försäkringsbedrägeri.

HJÄLP OSS

I östra Libanon har tusentals fattiga flyktingfamiljer från Syrien byggt enkla tältbostäder som inte kan stå emot den stränga vintern med snö och kyla som nu kommer. Vi förser därför de mest behövande

med vedeldade kaminer, tjock vinylplast och annan akuthjälp. Behoven är enorma. Gör vad Du kan – nu. Läs mer på lakarmissionen.se

SÄTT IN DIN GÅVA PÅ 90 00 21-7. SKRIV "AKUTHJÄLP-SYRIEN" PÅ TALONGEN.
ELLER SMS:A AKUTHJÄLP100 TILL 72 980 SÅ SKÄNKER DU 100 KRONOR.

Paolo Roversi

Secrets

I närmare fyrtio år har Roversi utforskat skönhet och trollbundet med sina fotografier. Hans poetiska och romantiska bildspråk påminner mer om klassiskt måleri än om samtida modefotografi.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet söndag-onsdag 9-21, torsdag-lördag 9-23

Fotografiska

HUVUDPARTNERS

PARTNERS

DÅTID STHLM

DECEMBER 1999

HUR SKA DET gå med grabbpakten i *Expedition: Robinson*? Kommer Klas, Jerker, Jesus och Robban att klara sig in i det sista eller har Agneta och Sara lyckats alliera sig med någon av dem? Annars är deras enda utväg att vinna de återstående tävlingarna.

"Det blev lite halvsunkig stämning på slutet på ön", säger en av deltagarna till tidningen Expressens speciella Robinson-99-reporter.

Nobelpristagaren i litteratur, Gunter Grass, förvånar alla med att vara synnerligen dansant under Nobelfestens mer utlevande del. Han förklarar det med att han hade nytta av kriget när han lärde sig dansa: "Jag är så kort och när jag var ung ville inga kvinnor dansa med mig, de valde de långa, stiliga männen. Men sen kom kriget och de männen försvann först ut i krig. Då var de tvungna att dansa med mig och jag fick övning."

Trots att luftkvaliteten i Stockholm generellt blivit bättre under hela nittioalet, överskreds under 1999 normvärdena för kvävedioxid, marknära ozon, partiklar samt cancerframkallande ämnen.

Alla tre nationella miljökvalitetsnormer för kväveoxid överskreds på Hornsgatan och Sveavägen. Och det uppsatta tröskelvärdet för marknära ozon gällande skydd av hälsa överskreds både på Torkel Knutssongatan och vid bakgrundsstationen Aspveten.

Det omgivningshygieniska gränsvärdet för bens(a)pyren har under april och maj månad överskridits kraftigt.

RIKSDAGEN BESLUTAR ATT Sverige ska ansluta sig till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk. De fem erkända nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer (räknas även som urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. De historiska minori-

GUNNAR ASK/TT BILD

Joey Tempest poserar framför en klocka inställd på tolvslaget på torsdagen 30 december 1999, dagen före Europas comeback med "The Final Countdown" på millenniefirandet i Gamla stan.

tetsspråken är jiddisch, romani, chib, samiska, finska och meänkieli.

Joakim Thåström gör sin första platta på svenska – *Det är ni som er dom konstiga det är jag som är normal* – på närmare ett decennium. Och han gör bara en tidningsintervju – i Situation Sthlms decembernummer.

Carl Bildt bjuder sina tidigare partiledarkollegor på juldag på Trattoria Romana. Alf Svensson och Carl Bildts hustru Anna Maria Corazza Bildt leder allsången. Före desserten sjunger Alf Svensson "Sankta Lucia" på både svenska och italienska.

Europas enda konsert med båda gitarristerna John Norum och Kee Marcello sker nyårsafton på en pråm framför Gamla stan. De spelar två låtar.

Regeringen beslutar att Stockholm, tillsammans med städerna Sundsvall, Göteborg och Malmö, får casinon.

I förordet till Stockholms stads årsredovisning för 1999 skriver finansborgarrådet Carl Cederschiöld: "Ingen stad utanför USAs gränser har

vikingatid fram till den förödande slottsbranden 7 maj 1697".

Post- och telestyrelsen slår i sin 2000-rapport 1 december fast att

FÖRE DESSERTEN SJUNGER ALF SVENSSON "SANKTA LUCIA" PÅ BÅDE SVENSKA OCH ITALIENSKA

så många Internetrelaterade företag som stockholmsregionen."

Nämndernas resultat är 113 miljoner, en förbättring med 132 miljoner jämfört med året innan.

MUSEET TRE KRONOR öppnas. Vilket beskriver "slottets historia under dess äldsta tid, från ett ursprung i dunkel

deras tidigare bedömning kvarstår – telekommunikationerna kommer vid detta årsskifte att ha samma goda funktion som vid tidigare årsskiften.

Solen går som tidigast upp 08.16 och som senast ner 14.57.

Det inträffar 11 bullerhändelser över 80 decibel på Sveavägen.

ULF STOLT

DEC

1994 Fyra personer skjuts ihjäl och flera skadas när en person öppnar eld med ett automatvapen mot entrén till nattklubben Sturecompagniet.

1290 Kung Magnus Ladulås avlider på Näs slott på Visingsö. Hans kropp förs till Stockholm för att begravas i Riddarholmskyrkan.

Kung Magnus Ladulås sigill.

1982 Restaurang Fontainebleu på Norrlandsgatan sprängs, flera våningar i huset förstörs i något som misstänks vara ett försäkringsbedrägeri.